

av.se

Grafisk formgivning: Matador Kommunikation

Foto: Emelie Östergren, Hans Alm, Mia Åkermark, MostPhotos.

Förord

Arbetsmiljöverket ansvarar för arbetsmiljö-, arbetstids- och utstationeringsfrågor.

Vi ansvarar även för frågor rörande marknads kontroll och miljö. Arbetsmiljöverkets uppdrag handlar ytterst om att bidra till att skapa en säker arbetsmiljö så att kvinnor och män, flickor och pojkar inte skadar sig eller blir sjuka i sitt arbete. Det sker huvudsakligen genom att se till att arbetsmiljölagen (1977:1160) efterlevs och att arbetsplatserna bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete i syfte att förebygga och därigenom minska riskerna för arbetsskador.

Arbetsmiljöverket tar fram föreskrifter och allmänna råd och ansvarar för införlivandet av ett antal EU-direktiv. Vidare bedriver vi informations-, kommunikations- och analysverksamhet inom arbetsmiljöområdet. Vi ska verka för goda förhållanden i arbetsmiljön och på arbetsmarknaden och främja samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare på arbetsmiljöområdet. Vi ska också arbeta för att regelverket inom dess verksamhetsområde följs. Vi har även ett sektorsansvar för funktionshinders- och tillgänglighetsfrågor inom arbetsmiljöområdet. Myndigheten ska inom ramen för vårt ansvar vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter. Arbetsmiljöverket medverkar i regeringens arbetsmiljöarbete inom EU och internationellt.

Som ett led i att skapa ordning och reda på arbetsmarknaden har regeringen under åren 2015–2017 satt arbetsmiljöfrågorna i politiskt fokus och långsiktigt förstärkt resurserna till Arbetsmiljöverket. Regeringens arbetsmiljöstrategi för det moderna arbetslivet 2016–2020 (Skr. 2015/16:80) har i det sammanhanget varit vägledande för myndighetens prioriteringar.

Regeringen har varit tydlig med vikten av att vi stärker vår inspektionsverksamhet

med fler arbetsmiljöinspektörer och ökad närvaro på arbetsplatserna och att vi under perioden 2015–2018 förstärker vår tillsyn av företag som bryter mot arbetsmiljöregelverket för att få konkurrensfördelar (osund konkurrens). Under år 2017 fortsatte vår rekrytering och introduktion av både fler arbetsmiljöinspektörer och andra nya medarbetare samt vårt arbete mot osund konkurrens, inte minst genom ett stärkt samarbete med andra centrala myndigheter.

I början av 2018 beslöt regeringen att vi ska utlokalisera ytterligare en del av vår verksamhet och att den verksamhet som avses med regeringsbeslutet är arbetet mot osund konkurrens.

Genom de aktiviteter som Arbetsmiljöverket genomförde förra året anser jag att vi har uppfyllt målen för verksamheten och använt de tilldelade resurserna i linje med vårt uppdrag på ett effektivt och väl avvägt sätt.

Inför 2018 har vi inte fått några ytterligare resursförstärkningar. För att vi fortsatt ska kunna värna och utveckla verksamheten enligt den långsiktiga plan vi tagit fram kommer vi att behöva ytterligare resursförstärkning om en neddragning av verksamheten ska kunna undvikas. Det är i dagsläget oklart hur utlokaliseringen till Mölndal kommer att påverka vår verksamhet och vår ekonomi.

Erna Zelmin-Ekenhem
Generaldirektör

Vårt uppdrag och vår roll

Arbetsmiljöverket är en statlig myndighet under Arbetsmarknadsdepartementet. Vi har enligt förordningen (2007:913) med instruktioner för Arbetsmiljöverket regeringens uppdrag att bland annat se till att den arbetsmiljö- och arbetstidslagstiftning som gäller i Sverige följs. Vi har även ansvar för den officiella statistiken inom arbetsmiljöområdet.

Som komplement till instruktionen får vi varje år ett regleringsbrev som innehåller tidsbegränsade uppdrag och som anger vilka ekonomiska och andra villkor som gäller för årets verksamhet.

Vår verksamhet finns på 12 orter i Sverige från Luleå i norr till Malmö i söder och vår ledning finns i Stockholm. Vi omsatte cirka 650 miljoner kronor 2017 och hade 630 anställda, varav knappt två tredjedelar var kvinnor och drygt en tredjedel var män.

Det är arbetsgivarna som har huvudansvaret för arbetsmiljön. Arbetsmiljöverket ska bidra till att arbetsgivarna kan skapa god arbetsmiljö och förebygga ohälsa och olycksfall på landets arbetsplatser. Det gör vi genom regler, inspektioner och kommunikation.

Innehåll

Resultatredovisning

Vårt uppdrag och vår roll	2
Utgångspunkter och disposition	4
Ordning och reda på arbetsmarknaden	6
Inspektion – vi kontrollerar arbetsmiljön	10
Analys – ökar vår kunskap	16
Regler – vi utfärdar nya och omarbetar gamla	22
Kommunikation – för god arbetsmiljö	24
Kompetensförsörjning – ett strategiskt arbete	28
Åtterrapportering av uppdrag från regeringen och andra organisationer	32
Ekonomisk översikt	34

Finansiell redovisning

Sammanställning av väsentliga uppgifter	37
Resultaträkning	38
Balansräkning	39
Redovisning av anslag och bemyndiganden	40
Tilläggsupplysningar och noter	42

Utgångspunkter och disposition

Den här årsredovisningen har upprättats i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Årsredovisningen består av två delar: resultatredovisningen och den finansiella redovisningen.

Arbetsmiljöverket bedriver verksamheten enligt förordningen (2007:913) med instruktion för Arbetsmiljöverket och det regleringsbrev och de särskilda uppdrag som regeringen årligen tilldelar oss. Redovisningen här ska ge en rättvisande bild av vår verksamhet och resultatet av den.

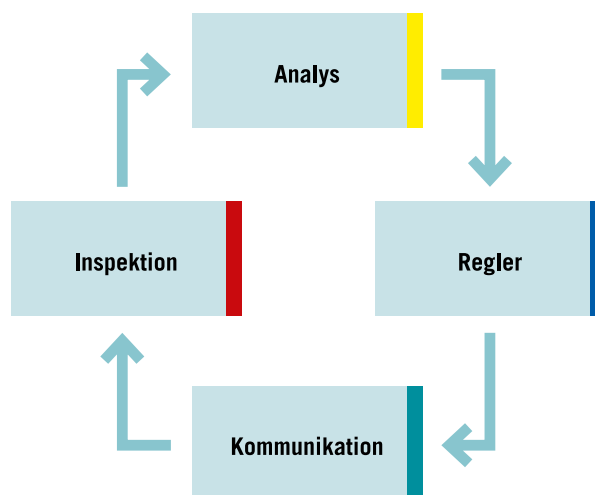
Redovisningens disposition

Resultatredovisningen inleds med ett avsnitt om våra bidrag till ordning och reda på arbetsmarknaden. Därefter redovisas resultaten från kärnverksamhetens fyra delar i tur och ordning: inspektion, analys, regler och kommunikation.

Mot slutet av resultatredovisningen finns ett avsnitt om vår kompetensförsörjning. Därefter redovisas vårt arbete med uppdrag från regeringen och andra organisationer. Här finns en beskrivning av arbetet med jämställdhetsintegrering och en förteckning över våra redovisade uppdrag. Vi avslutar resultatredovisningen med en ekonomisk översikt.

Kärnverksamhetens delar hänger ihop i ett flöde

Även om verksamheten redovisas under separata rubriker hänger den vanligtvis ihop i ett flöde. Våra analyser ligger till grund för de regler vi utformar. Reglerna ligger i sin tur till grund för de budskap vi kommunicerar och de inspektioner vi genomför.

Vi redovisar våra prestationer och kostnaderna för dem

I slutet av kapitlen Inspektion, Analys, Regler och Kommunikation finns tabeller över våra prestationer och kostnaderna för dem. Kostnaderna består av direkta kostnader och indirekta verksamhetskostnader i form av övriga gemensamma kostnader.

Vi använder tidsredovisning för att fördela lönekostnader på rätt verksamhetsområde. Även stödverksamhetens kostnader och övriga gemensamma kostnader fördelas på respektive verksamhetsområde med tidsredovisningen som fördelningsnyckel. Kostnaderna för prestationerna redovisas det år som prestationerna har levererats.

Maskinella avrundningar kan ge mindre differenser vid manuella summeringar.

Förändringar från förra årets redovisning

I år har vi valt att lägga till ett nytt avsnitt om ordning och reda på arbetsmarknaden. Det beror på att området vuxit i betydelse för vår verksamhet och att aktiviteterna har genomförts inom alla våra kärnverksamheter, vilket gör det svårt att placera i den disposition som vi använde förra året.

Underlag och källor

Underlaget till årsredovisningen består främst av information som avdelningarna har lämnat i samband med vår årliga uppföljning. All verksamhetsstatistik och officiell statistik avser kalenderåret 2017, om inget annat anges. Där det är möjligt presenterar vi könsuppdelad statistik. Vissa kvantitativa uppgifter är hämtade ur våra informationssystem:

- Agresso: personalsystem, brytdag 31 december 2017
- AV/ISA: informationssystem för arbetsskador, brytdag 31 december 2017
- Nilex: statistik över svarstjänsten, brytdag 31 december 2017
- Webbstatistik, brytdag 31 december 2017
- Eskada: anmälningar enligt 3 kap. 3 a § arbetsmiljölagen, brytdag 31 december 2017
- MARKO: ärendehanteringssystem för marknadskontrollärenden, brytdag 31 december 2017.
- Agresso: ekonomisystem, brytdag 5 januari 2018
- INES: ärendehanteringssystem, brytdag 7 januari 2018
- Public: ärendehanteringssystem, brytdag 7 januari 2018

Ordning och reda på arbetsmarknaden

Under senare år har regeringen riktat allt större uppmärksamhet mot att skapa ordning och reda på arbetsmarknaden. Vi bidrar till det arbetet genom åtgärder som syftar till sundare konkurrens i arbetslivet. Målet är att företag som gör rätt inte ska konkurreras ut av företag som bryter mot lagar och regler.

I detta avsnitt har vi samlat resultat från aktiviteter som syftar till ordning och reda på arbetsmarknaden. Arbetet har främst bedrivits inom verksamhetsområdena inspektion, analys och kommunikation men myndighetens andra verksamhetsområden har också bidragit. Vi har även samverkat med arbetsmarknadens parter, andra myndigheter och andra länder.

Vi leder nationell myndighetssamverkan för sund konkurrens

Arbetsmiljöverket har ett regeringsuppdrag för 2015–2018 som innebär att vi i samverkan med andra myndigheter ska stärka tillsynen av företag som bryter mot arbetsmiljöregelverket för att få konkurrensfördelar. Under 2017 har en grupp bestående av tretton myndigheter träffats fyra gånger. Tillsammans bedriver vi många aktiviteter, och under 2017 har vi bland annat:

- Lämnat förslag till regeringen om att se över sekreteshinder som försvårar myndighetssamverkan.
- Kartlagt myndigheternas uppdrag, verktyg och befogenheter. Kartläggningen blir klar i början av 2018 och ska användas till att underlätta samverkan.
- Gjort en sammanställning av samverkansgrupper som arbetar med frågor som tangerar osund konkurrens i arbetslivet.
- Organiserat seminariet "Arbetsmiljö vid upphandling, ett sunt konkurrensmedel" på Kvalitetsmässan i Göteborg. Seminariet var ett första led i samverkan kring upphandling med Konkurrensverket, Upphandlingsmyndigheten och Trafikverket.
- Genomfört halvtidsutvärdering med en workshop som samlade alla de tretton myndigheterna för att ta fram förslag på samverkansformer åren 2019–2020.

Undersökningar: många bryter mot regler för att klara konkurrensen

Vi har under året genomfört datainsamlingar för att öka vår kunskap om området och möjliggöra framtida effektmätningar av verksamheten. Inledningsvis identifierade vi fyra särskilt utsatta branscher: bygg, restaurang, transport och gröna näringar. Sedan ställde vi frågor till

- svenska arbetsgivare i offentlig och privat sektor,
- svenska arbetstagare,
- svenska skyddsombud,
- utländska arbetstagare,
- utländska arbetsgivare med utstationerad personal i Sverige.

Ett resultat från undersökningarna var att många arbetsgivare, framför allt i små företag, anser att det är vanligt att andra arbetsgivare bryter mot regler för arbetstid, beskattning, arbetstillstånd och arbetsmiljö. Problemen upplevs som störst inom bygg och transport, där var fjärde arbetsgivare anser att de har liten möjlighet att överleva utan att själva börja tumma på reglerna.

Gemensamma insatser mot arbetsgivare som bryter mot regler

Under 2017 har myndighetsgruppen lagt störst fokus på att utveckla de fem regionala myndighetsgemensamma team som etablerades i slutet av 2016. Under året genomförde teamen drygt 150 myndighetsgemensamma kontroller mot företag som medvetet och ibland systematiskt bryter mot regelverk för att skaffa sig konkurrensfördelar. Insatserna gjordes främst i de fyra ovan nämnda identifierade branscherna. Vissa myndigheter, till exempel Ekobrottsmyndigheten och Migrationsverket, deltog i planering, informationsutbyte och efterföljande utredning. Polismyndigheten och i vissa fall Skattemyndigheten medverkade i själva kontrollen.

Vi deltog även i en omfattande myndighetsgemensam insats som leddes av Europol (Europeiska unionens byrå för

brottsbekämpning). Den var landsövergripande och riktad mot byggbranschen, med arbetskraftsexploatering som fokus.

Egna insatser mot arbetsgivare som bryter mot regler

Under året ökade andelen inspektioner utifrån tips och anmälningar. Inspektionerna genomfördes framför allt av inspektörer som ingår i de regionala myndighetsgemensamma teamen. Dessa inspektörer fick intern utbildning om arbetstid, utstationering, människohandel, arbetskraftsexploatering och kännetecknen på osund konkurrens i arbetslivet.

Medierna uppmärksammade arbetet för sund konkurrens

Vårt proaktiva mediearbete under 2017 ledde till att många medier uppmärksammade de regionala myndighetsgemensamma tillsynsinsatserna och även resultaten från undersökningarna.

Vi informerar i samråd med arbetsmarknadens parter

Vi har även ett tilläggsuppdrag från regeringen som handlar om att under 2015-2018 genomföra informationsinsatser för sund konkurrens. Liksom tidigare år samråder vi med arbetsmarknadens parter. Vår målgrupp för informationen är arbetsgivare som bryter mot arbetsmiljörregler inom de fyra branscher som vi identifierat som mest utsatta.

De fyra identifierade branscherna var också målgrupperna för informationsinsatsen "Var går din gräns?". Målet var att användarna skulle uppleva och se konsekvenserna av olika beslut. Under 2017 producerade vi

- introduktionsfilmer som bland annat presenterar vårt myndighetsgemensamma arbete,
- korta filmer på svenska och engelska som visar konsekvenserna av osund konkurrens från arbetsgivarens och arbetstagarens perspektiv,
- virtual reality-filmer som visar typiska arbetsmiljöer och sådant som man sparar på för att skaffa sig konkurrensfördelar,

- spelet "The Boss – var går din gräns", som illustrerar hur arbetsgivare på en restaurang eller ett bygge kan frestas att kompromissa med sina anställdas säkerhet för att vinna fördelar gentemot sina konkurrenter och att osund konkurrens leder till att människor far illa.

Vi har nu avslutat kampanjen där "The Boss" ingick och ska utvärdera spelet. Informationsinsatserna i kampanjen "Var går din gräns?" fortsätter.

För att nå så många som möjligt i målgrupperna informerade vi på vår webbplats, på annonstavlor och via sociala medier som Youtube och på Facebook. På sociala medier visade vi en trailer, annonser och intressanta fakta som tagits fram.

"Här går vår gräns – ett samtal" är en informationsinsats som riktar sig till unga yrkesverksamma på väg in i de identifierade branscherna. Tanken är att få igång och underhålla ett "samtal" med dem med hjälp av ett utbildnings- och inspirationsmaterial som kan användas av alla gymnasieutbildningar inom bygg och hotell- och restaurang. Vi har tagit fram materialet tillsammans med elever och lärare på två gymnasieskolor och använt oss av improvisationsteater.

Vi samverkar för sund konkurrens i EU

Arbetsmiljöverket företräder Sverige i det europeiska forumet mot svartarbete, eller "odeklarerat arbete". Odeklarerat arbete innebär allt betalt arbete som inte deklarerar till ansvariga myndigheter men som i övrigt är lagligt. Forumet arbetar med att förebygga, upptäcka och bekämpa odeklarerat arbete, samt att främja omvandlingen till deklarerat arbete.

Under 2017 träffades forumet vid flera tillfällen för att utbyta information och kunskap. Bland annat lades förslag på hur man kan motarbeta falska brevlådeföretag och utveckla verktyg mot odeklarerat arbete i byggbranschen. Arbetsmiljöverket har aktivt medverkat i att ta fram förslag och påverka forumets inriktning så att den stämmer med svensk politik och

myndighetssamverkan för sund konkurrens. Forumets arbetsprogram för 2018 har justerats för att bland annat öka delaktigheten och utbytet mellan medlemsländerna.

Arbetsmiljöverket organiserade också ett seminarium för berörda svenska myndigheter för att informera om forumets arbete. På seminariet presenterade inbjudna från Danmark, Norge och Finland sina strategier och pågående aktiviteter.

Även annat nordiskt samarbete har varit betydande under året och EU-kommissionen beslutade att ge oss finansiellt stöd för gemensamma nordiska inspektionsinsatser under våren 2018.

Utstationerade arbetstagare

En utstationerad arbetstagare skickas från sitt hemland av sin arbetsgivare för att arbeta i ett annat land under en begränsad tid. Arbetsgivaren erbjuder tjänster över gränserna och avtalar om arbetet med en uppdragsgivare i mottagarlandet. Arbetsmiljöverket är förbindelsekontor inom EU för utstationeringsfrågor vilket innebär att vi ska tillhandahålla information om de arbets- och anställningsvillkor som gäller vid utstationering i Sverige. Vi är också behörig myndighet för utstationeringsfrågor vilket innebär att vi kan begära bistånd av en annan behörig myndighet inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, EES. Vi ska på motsvarande sätt lämna bistånd till andra behöriga myndigheter. Begäran om bistånd kan avse utförande av kontroller, inspektioner och utredningar när det gäller utstationering av arbetstagare. Förfrågningar om bistånd sker digitalt genom informationssystemet för den inre marknaden (Internal Market Information System, IMI). Under året har vi svarat på 22 förfrågningar från 6 länder och skickat 4 förfrågningar till 3 länder.

Uppgifter om utstationerade arbetstagare

Arbetsmiljöverket förvaltar ett register där arbetsgivare ska anmäla sina utstationerade arbetstagare. Vi publicerar månadsvis statistik från registret på vår webbplats och

sammanfattar den även årsvis i en rapport. Statistiken visar bland annat antal anmälda utstationerade arbetstagare och i vilka branscher de arbetar.

På webbplatsen publicerar vi även kollektivavtal för utstationerade som arbetstagarorganisationerna skickar till oss och kontaktuppgifter till arbetsmarknadens parter. Vi har för närvarande 26 kollektivavtal för utstationerade och 33 kontaktuppgifter till arbetsmarknadens parter på vår webbplats. Kontaktuppgifterna är viktiga i vårt arbete med att tillhandahålla information om vilka arbets- och anställningsvillkor som gäller för utstationerade i Sverige.

Inom arbetet för sund konkurrens har vi också fokuserat på tillsyn av utstationerade arbetstagare, bland annat genom utbildningar för inspektörer som arbetar med utstationering. Vi har även gjort en översyn av våra rutiner och våra arbetssätt för att effektivt samordna och prioritera våra resurser.

Vi medverkar i EU-kommissionens expertkommitté för utstationering av arbetstagare. Expertkommitténs uppgifter är bland annat att främja utbytet av erfarenhet, goda rutiner och relevant information mellan medlemsstaterna och att utreda svårigheter vid tillämpningen av regelverket. Sedan 2016 deltar vi även i det franska projektet Eurodetachment, finansierat av Europeiska kommissionen. Tolv länder deltar och Norden representeras av Finland och Sverige. Syftet är att utbyta erfarenheter och kunskaper om utstationering av arbetstagare och om inspektionsinsatser.

Inspektion – vi kontrollerar arbetsmiljön

Genom inspektioner kontrollerar vi att arbetsgivare och andra skyddsansvariga, till exempel tillverkare och leverantörer av maskiner, lever upp till arbetsmiljörablerna och kontinuerligt förbättrar arbetsmiljön för såväl kvinnor som män, flickor som pojkar. Vårt arbete grundar sig på förordningen med instruktion för Arbetsmiljöverket som bland annat reglerar att Arbetsmiljöverket har till uppgift att ha tillsyn över efterlevnaden av arbetsmiljö- och arbetstidslagstiftningen.

Vi samordnar och planerar inspektioner

Vår utgångspunkt är alltid att fokusera på arbetsmiljöaspekter och arbetsplatser där riskerna är som störst för att någon kan komma till skada eller bli sjuk. Vi planerar, samordnar och genomför inspektioner på nationell och regional nivå. Vi genomför bland annat stora nationella inspektionsaktiviteter som oftast löper över två till tre år.

Förutom de planerade inspektionerna genomför vi bland annat inspektioner med anledning av

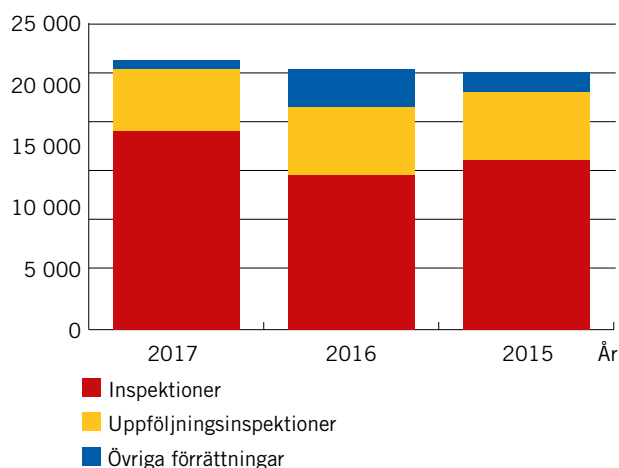
- inkomna tips och anmälningar,
- inträffade allvarliga händelser – olyckor och allvarliga tillbud,
- att skyddsombuden begär att vi ingriper med stöd av 6 kap. 6a § arbetsmiljölagen och 19a § arbetstidslagen,
- att arbetsgivarna begär vårt ingripande efter att skyddsombuden stoppat arbete med stöd av 6 kap. 7 § arbetsmiljölagen, så kallat skyddsombudsstopp.

Fler förrättningar – trots utmaningar

Med förrättning menar vi de olika typer av möten som en arbetsmiljöinspektör eller handläggare har på ett arbetsställe. Förrättningen kan vara en inspektion, en uppföljningsinspektion, samverkan, en mätning eller en informationsinsats. En förrättning kan leda till olika kravskrivelser beroende på ärendets karaktär.

Vi arbetar med att göra rätt prioriteringar och att ännu tydligare kunna mäta och beskriva vad våra insatser får för effekter i arbetslivet.

Antal förrättningar

Källa: AV/Ines

Under 2017 genomförde Arbetsmiljöverket cirka 22 000 förrättningar. Av dessa var det framför allt antalet inspektioner som ökade. Detta innebär att antalet förrättningar har ökat trots utmaningar. Det här året bestod utmaningarna främst i att

- vi gjorde förrättningar inom det organisatoriska och sociala arbetsmiljöområdet, vilka är komplexa och resurskrävande,
- vi har haft många nyanställda inspektörer som har introducerats av erfarna arbetsmiljöinspektörer – en resurskrävande kompetensöverföring.

Produktivitet

År	2017	2016	2015
Produktivitet	97	97	104

Källa: Ines/Agresso

Produktiviteten är här ett mått på hur många förrättningar varje heltidsarbetande arbetsmiljöinspektör i snitt genomfört under året. Tabellen visar att produktiviteten under 2017 låg på samma nivå som året innan.

EU-kampanj 2016–2017: Ett hållbart arbetsliv – friska arbetsplatser för alla åldrar

Vi slutförde under året en tillsynsinsats som ingick i EU-kampanjen "Ett hållbart arbetsliv – friska arbetsplatser för alla åldrar". Under insatsen besökte vi arbetsgivare för att uppmärksamma dem på arbetsmiljöfaktorer som påverkar förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv. Dessutom kontrollerade vi att rutinerna för systematiskt arbetsmiljöarbete inkluderade belastningsergonomiska, organisatoriska och sociala arbetsförhållanden.

Brev med information om kampanjen skickades till arbetsgivare i branscherna detaljhandel, hotell och restaurang, information och kommunikation, magasinering, callcenter och kundservice. Av drygt 1 700 förrättningar på arbetsställen fick drygt 900 krav på förbättringar av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Vi redovisade resultaten från inspektionsaktiviteten på Arbetsmiljöriksdagen i Stockholm den 27 oktober, i samband med att EU-kampanjen avslutades.

Vi utfärdar förelägganden, förbud, åtalsanmälningar och sanktionsavgifter

Om arbetsgivarna inte uppfyller de krav vi ställer kan vi

- kräva att de rättar till bristerna (föreläggande),
- förbjuda viss hantering eller viss verksamhet (förbud),
- anmäla arbetsgivaren till åklagare, vilket vi som regel gör om vi misstänker arbetsmiljöbrott (åtalsanmälan).

Antal/År	2017	2016	2015
Förelägganden och förbud	1 002	742	519
Åtalsanmälningar	176	146	123
Uttagna sanktionsavgifter	775	463	355

Källa: Public

Tabellen visar hur många förelägganden och förbud som vi har utfärdat och hur många åtalsanmälningar som vi har gjort under åren 2015–2017. Av de 1 002 föreläggandena och förbuden har 40 överklagats. Vi har under året fått in 48 domar och beslut från förvaltningsdomstolar. Av de avgjorda målen har 6 gått oss emot helt eller delvis.

Antalet sanktionsavgifter, förbud, förelägganden och åtalsanmälningar har ökat jämfört med 2016. Detta beror på flera olika saker. För det första är många av de inspektörer som anställts under senare år nu utbildade och bidrar till ett ökat antal ärenden. För det andra har vi arbetat med att effektivisera vår myndighetsutövning, vilket bland annat lett till tydligare ärendehantering vid begäran från skyddsombud. För det tredje har fokus på arbetet för sund konkurrens bidragit till mer tillsyn på arbetsplatser i exempelvis byggbranschen, där regler kopplade till sanktionsavgifter är vanliga. Att antalet åtalsanmälningar har ökat kan vara en effekt av en arbetsmiljöbrottskonferens som vi organiserade tillsammans med Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten i slutet av 2016. Syftet med konferensen var att effektivisera hanteringen av arbetsmiljöbrott, och den kan ha lett till att vi nu kan hantera fler åtalsanmälningar.

De vanligaste orsakerna till att vi beslutade om sanktionsavgifter 2017 var att det saknades fallskydd, arbetsmiljöplan eller trucktillstånd. De branscher som har fått flest sanktionsavgifter under året är bygg, tillverkning samt handel, vilket inkluderar reparation av motorfordon. Antalet utländska företag som fått sanktionsavgifter under 2017 uppgår till 32 jämfört med 12 företag under 2016.

Vi genomför planerad tillsyn

Vilka planerade inspektioner som vi genomför styrs i huvudsak av Arbetsmiljöverkets strategiska plan och de uppdrag regeringen ger oss. Inriktningen i den strategiska planen grundar sig på statistik och omvärldsanalyser.

Där riskerna är störst inspekterar vi oftare

Utifrån den beslutade inriktningen analyserar vi dels i vilka branscher de prioriterade arbetsmiljöriskerna är vanligast förekommande, dels inom vilka branscher flest arbetstagare riskerar att utsättas för de riskerna. Därefter väljer vi tillsynsmetod och vilka arbetsplatser som vi ska besöka. Oavsett inriktning lägger vi alltid stor vikt vid att kontrollera arbetsgivarnas systematiska arbetsmiljöarbete.

De branscher som vi inspekterat mest under 2017 är

- bemanningsbranschen ,
- bygg- och anläggningsbranschen,
- hästnäringen,
- kemi- och processintensiva företag,
- tillverkningsindustrin,
- transportbranschen,
- vård och omsorg (främst socialsekreterare, första linjens chefer och äldreomsorg).

Inspektionsaktivitet med fokus på arbetsmiljö för första linjens chefer i vård- och omsorgsbranschen

Under 2015–2017 har vi arbetat med en särskild insats inriktad mot första linjens chefer inom vård och omsorg, vilket ingick i ett regeringsuppdrag om kvinnors arbetsmiljö. Inspektionsaktiviteten har bidragit till att synliggöra arbetsförhållandena bland första linjens chefer för beslutsfattare som förvaltningsledningar och politiker samt för arbetsmarknadens partsorganisationer.

Fokus låg på chefernas arbetsmiljöförhållanden, särskilt att krav och resurser var i balans och att rätt organisatoriska förutsättningar fanns. Inspektionerna blev lyckade vilket till stor del berodde på värdefullt stöd av de nya föreskrifterna om organisatorisk och social arbetsmiljö.

Under den tid som inspektionsaktiviteten pågick såg vi en ökad medvetenhet i organisationerna om chefers arbetsbelastning

och vilka åtgärder som kan förbättra situationen, exempelvis färre antal medarbetare per chef, tydligare resurstöd och nya rutiner för introduktion av chefer.

Inspektionsaktivitet med fokus på ergonomi och systematiskt arbetsmiljöarbete i tillverknings- och byggbranschen

Under 2015–2017 har vi bedrivit tillsyn för att uppmärksamma risker för belastningsskador och stress ur perspektiven jämställdhet och människa-teknik-organisation (MTO). Jämställdhetsperspektivet innebar dels att vi inspekterade en kvinnodominerad (vård och omsorg) och en mansdominerad bransch, dels att vi belyste frågeställningar kring jämställdhet under inspektionerna. Under 2017 genomförde vi drygt 1 400 inspektioner inom bygg- och tillverkningsbranschen på mer än 900 arbetsställen. Vi ställde krav på att arbetsgivarna skulle göra riskbedömningar och utbilda anställda i belastningsergonomi.

Syftet med inspektionsaktiviteten var att få fler arbetsgivare att göra riskbedömningar av belastningsbesvär och stress, samt att sprida kunskap om hur belastningsskador uppstår och kan förebyggas. Vi använde vedertagna bedömningsmodeller som hjälpte arbetsgivarna att själva identifiera riskerna för belastningsbesvär. Därefter har de själva kunnat förändra arbetsmoment för att minska riskerna i arbetet.

Vi genomför obligatorisk och övrig tillsyn**Tips och anmälningar**

Under 2017 kom det in drygt 8 000 tips och anmälningar. Vi har infört ett enhetligt arbetssätt för hur tips och anmälningar ska hanteras inom myndigheten som hjälper oss att bedöma vilka tips som ska leda till tillsyn. Som exempel ska alla tips och anmälningar om fallrisker och asbest leda till tillsyn förutsatt att de är tillsynsbara, det vill säga att det går att ta reda på vilket arbetsställe eller vilken adress tipset gäller.

Vanilla Latte	4.95	5.95
Flat White	3.95	4.95
Caffe Latte	3.45	4.45
Cappuccino	3.45	4.45
Espresso	2.45	3.45
Espresso Macchiato	2.95	3.95
Bistrot Latte	3.45	4.45
Cinque Latte	3.45	4.45
Cinque Latte Bianco	3.45	4.45
Milk Therm Chocolate	3.45	4.45

Inträffade allvarliga händelser - olyckor och allvarliga tillbud

Allvarliga händelser är olyckor och allvarliga tillbud som anmäls till oss enligt kraven i 3 kap. 3a § arbetsmiljölagen. Antalet anmälningar ökade mellan 2016 och 2017 med 7 procent. Utbildningssektorn, transportbranschen och vård- och omsorgssektorn stod för flest anmälningar. Under 2017 gjorde vi drygt 2 300 inspektioner med anledning av anmälningar. Av knappt 18 400 anmälningar var 46 procent olyckor och 54 procent tillbud. Vi saknar könsuppdelad statistik för anmälningar om allvarliga händelser i arbetet.

Att anmälningarna har ökat över tid innebär dock inte per automatik att antalet allvarliga händelser har ökat. Snarare kan orsaken vara att arbetsgivarna har blivit bättre på att anmäla dem. Dels är anmälningsskyldigheten nu straffsanktionerad, dels finns det en otydlighet i lagstiftningen kring vad som ska anmälas, så troligtvis anmäler arbetsgivarna hellre en gång för mycket än en gång för lite.

På grund av det stora inflödet av anmälningar vidtar vi inte åtgärder i samtliga fall, utan gör en noggrann prioritering. I de fall då vi väljer att ingripa är vårt fokus att få arbetsgivaren att förebygga nya liknande händelser. Det kan också bli fråga om att lämna underlag till polis och åklagare för att de ska ta ställning till om det kan röra sig om ett arbetsmiljöbrott.

Skyddsombud begärde vårt ingripande

Under 2017 begärde skyddsombud vid drygt 700 tillfällen att vi skulle ingripa enligt 6 kap. 6a § arbetsmiljölagen. Det är fler än förra året, då antalet var drygt 500. Dessa ärenden är ofta mycket komplexa och rör ofta större organisationer, inte sällan inom offentlig sektor. De innehåller bland annat frågor som handlar om bristande riskbedömningar, hot och våld, stress och hög arbetsbelastning samt andra organisatoriska och sociala arbetsmiljöaspekter. Relativt ofta gränsar frågorna dessutom till det arbetsrättsliga området, som ligger utanför vårt tillsynsområde. Ju mer komplexa ärendena är, desto mer tidskrävande blir vår handläggning.

Arbetsgivare begärde vårt ingripande efter skyddsombudsstopp

Under året begärde arbetsgivare vid drygt 90 tillfällen att vi skulle ingripa för att pröva och fatta beslut med anledning av ett stopp i arbetet som begärts av skyddsombud enligt 6 kap. 7§ arbetsmiljölagen. Antalet är en ökning jämfört med 2016, då antalet var nära 80. Oftast handlade det om branscherna vård, omsorg och sociala tjänster samt transport och magasinering. Ärendena spänner över ett mycket brett register, från hot och våld till farliga maskiner.

Marknadskontroll och produkttillsyn

Vi utför marknadskontroll av produkter som finns på den svenska marknaden och är ansvariga för sex olika produktområden:

1. maskiner,
2. personlig skyddsutrustning,
3. enkla tryckkärl,
4. utrustningar för explosionsfarlig miljö,
5. tryckbärande anordningar,
6. produkter som inte omfattas av harmoniserad EU-lagstiftning.

Vi har jobbat vidare med ett regeringsuppdrag från 2016 som går ut på att koppla analyser av branscher, produkter och aktörer till marknadskontrollsåtgärder. Vi har undersökt vilka informationskanaler vi kan använda oss av för att identifiera bristfälliga produkter och i vilka branscher de förekommer. Vi har också utrett vilka informationskanaler som kan ge oss kunskap om hur dessa produkter når den svenska marknaden och vilka ekonomiska aktörer som är ansvariga för att bristfälliga produkter kommer ut på den svenska marknaden. Vi har här samverkat med bland annat Marknadskontrollrådet och Tullverket. Uppdraget kommer att slutredovisas första kvartalet 2018.

Vi slutförde ett marknadskontrollprojekt som inleddes 2016 där vi kontrollerade att ett maskinstyrsystem var byggt på rätt sätt och att de formella kraven var uppfyllda. Under

året har vi tittat på ytterligare sju maskiner, varav de flesta hade någon form av brist. De ärendena har vi drivit vidare som separata marknadskontrollärenden mot tillverkarna av maskinerna.

Marknadskontrollprojekt inom maskinsäkerhet 2017

Projekt	Antal olika tillverkare	Antal kontrollerade maskiner	Antal maskiner med brist
Styrssystem	7	7	5

Källa: Public

Vi har även genomfört marknadskontroll av elektriska balansbrädor i butik (även kallade hoverboards, balance scooters eller airboards). Kontrollen skedde genom oanmälda besök hos åtta olika butikskedjor i Stockholmsområdet. Där kontrollerade vi om balansbrädorna uppfyllde de formella kraven om CE-märkning, bruksanvisning på svenska och försäkran om överensstämmelse. Totalt kontrollerades tretton olika balansbrädor, varav endast tre uppfyllde kraven.

Prestationer inom inspektionsverksamheten

Kostnaden för förrättningar har stigit med drygt 11 miljoner kr jämfört med 2016, vilket beror på ökade lönekostnader. Ökningen har delvis orsakats av att nyrekryterade inspektörer har deltagit i tillsynsverksamheten under sin utbildningstid, vilket inte var fallet året innan.

	2017		2016		2015	
	Antal	Tkr*	Antal	Tkr*	Antal	Tkr*
Genomförda förrättningar	22 010	170 255	21 205	158 885	20 988	158 747

Tkr = tusen kronor

Analys – ökar vår kunskap

Analysverksamheten är central för Arbetsmiljöverkets övriga kärnverksamheter. Vi arbetar ständigt för att öka kunskapen om vad som skapar ohälsa på våra arbetsplatser, vad som skapar friska arbetsplatser och om orsaker bakom tillbud och arbetsolyckor.

Inom analysverksamheten tar vi bland annat fram och bearbetar statistik. Vi gör även djupstudier - ett slags fallbeskrivningar av enskilda olyckshändelser. En djupstudie görs för att få svar på vad som har påverkat eller framkallat en olycka och den ska mynna ut i förslag till förebyggande åtgärder.

I det här avsnittet redovisar vi även hur vi inom alla våra verksamhetsområden samverkar med andra myndigheter och internationellt.

Vi har nationellt ansvar för arbetsskade- och arbetsmiljöstatistik

Arbetsmiljöverket har regeringens uppdrag att ansvara för den officiella statistiken inom arbetsskade- och arbetsmiljöområdet. Vi samlar in och bearbetar information om arbetsrelaterade olyckor, arbetssjukdomar och allvarliga tillbud som sedan ligger till grund för beslut om vilken inriktning och prioritering våra insatser ska ha. Informationen bygger på två olika former av inrapportering, dels enligt socialförsäkringsbalken, dels enligt arbetsmiljölagen.

Vi publicerade en rapport om arbetsskador under året: "Arbetsskador 2016". Rapporten bygger på arbetsskadeanmälningar som enligt socialförsäkringsbalken kommit in till Försäkringskassan.

Inom arbetsmiljöområdet genomför vi vartannat år två undersökningar: om arbetsmiljö och om arbetsorsakade besvär. Under året gjorde vi en datainsamling till rapporten "Arbetsmiljön 2017", som kommer att publiceras 2018.

Statistik till internationella organ

I det nationella uppdraget ingår att, enligt EU-förordningen 349/2011, leverera statistik till Eurostat över arbetsolyckor med fler än tre sjukdagar. På försök levererade vi under året även statistik över arbetssjukdomar till Eurostat. För denna statistik saknas än så länge specifik EU-lagstiftning. Vi samarbetar med Försäkringskassan när vi levererar statistik till Eurostat.

Vi levererar även statistik varje år till Internationella arbetsorganisationen (ILO): anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro, anmälda arbetssjukdomar och dödsolyckor i arbetet.

Information om statistik

Under 2017 producerade vi sex informationsblad i serien "Korta arbetsskadefakta" som kortfattat och översiktligt belyser arbetsmiljöstatistik om ett yrke, en bransch eller ett specifikt arbetsmiljöproblem. Informationsbladen används bland annat i samband med aktiviteter och kampanjer. Vi har under året fått drygt 1 200 förfrågningar om statistik på arbetsskador och inspektionsverksamheten. Två tredjedelar var externa förfrågningar, varav massmedier stod för hälften.

Vi räknar antalet arbetsskador

I januari varje år gör vi en uppskattning av antalet arbetsskador det gångna året. Preliminärt kan vi se att mellan 2016 och 2017 ökade antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro marginellt, från 37 200 till 37 400 anmälningar. Cirka 59 procent av anmälningarna av arbetsplatsolyckor med sjukfrånvaro berörde män och 41 procent kvinnor. Denna preliminära könsfördelning under 2017 är likartad med könsfördelningen under de senaste fem åren.

Antalet anmälda arbetssjukdomar minskade enligt preliminära uppgifter mellan 2016 och 2017, från 11 900 till 10 500 anmälningar. Minskningen av anmälda arbetssjukdomar skedde både bland män och kvinnor, men minskningen var störst bland kvinnor. Cirka 61 procent av anmälningarna av arbetssjukdom år 2017 gällde kvinnor och 39 procent gällde män.

Utvecklad statistik och analys om organisation av arbete

Arbetsmiljöverket har under 2017 publicerat tre rapporter med analyser av statistik på temat organisation av arbete. Den första rapporten är en antologi med femton analyser. Syftet med rapporten var att ta fram förslag på indikatorer för hur arbetet är organiserat samt att visa på indikatorernas relevans. Förslagen på indikatorer skiljer på goda organisationer där lärande och delaktighet står i fokus, och mindre bra organisationer med en hög andel tillfälligt anställda. Rapporten belyser också hur olika sätt att organisera arbetet får effekter på arbetsmarknaden och jämställdhet på arbetsplatserna, och hur organisation påverkar företagens ekonomiska resultat.

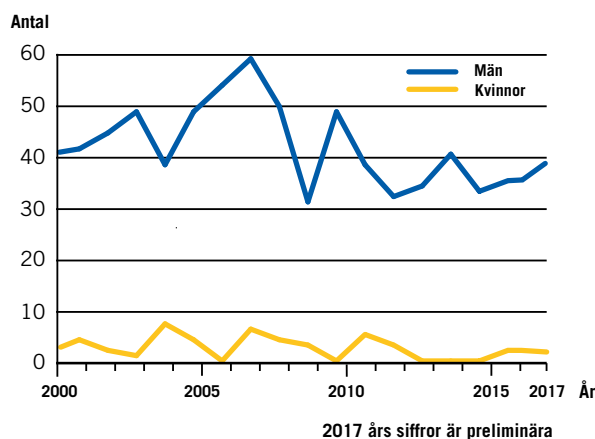
Den andra rapporten handlar om sambanden mellan olika sätt att organisera arbetet och systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM). Den rapporten visar bland annat att lärande påverkar SAM positivt och att decentralisering påverkar SAM negativt.

Den tredje rapporten är en analys av kvaliteten på de data som används i de andra två rapporterna, och kvaliteten bedöms som god.

Arbetsolyckor med dödlig utgång

Preliminära siffror för 2017 visar att det inträffade 44 dödsolyckor i arbetet, fördelat på 41 män och 3 kvinnor. Könsskillnaden hänger samman med att betydligt fler män än kvinnor arbetar i de mest olycksdrabbade branscherna. Av dessa personer var 34 arbetstagare och 10 var egenföretagare. Dessutom förolyckades ytterligare 11 personer i Sverige som inte ingår i den svenska arbetskraften, 4 som inte var förvärvsarbetande (till exempel person i arbetsmarknadspolitisk åtgärd, elev eller intern) och 7 som var anställda i företag som har sitt säte i ett annat land än i Sverige. Dessa 11 dödsolyckor räknas inte in i den svenska officiella arbetsskadestatistiken eftersom personerna antingen inte ingår i den svenska arbetskraften eller också redovisas i statistiken i det land där företaget har sin hemvist, där den drabbade är försäkrad.

Dödsolyckor i arbetet bland arbetstagare och egenföretagare 2000–2017 fördelat på kön

Källa: AV/ISA

Gränsvärden för kemiska ämnen

Vi tar fram så kallade kriteriedokument som används för att fastställa hygieniska gränsvärden för kemiska ämnen. Dokumenten används även i andra sammanhang, till exempel i arbetsskadeutredningar, på yrkesmedicinska kliniker och av internationella aktörer inom området. Det här kriteriearbetet är viktigt för Sveriges insatser och inflytande i EU:s gränsvärdeskommitté, Scientific Committee on Occupational Exposure Limits (SCOEL).

Arbetet med kriteriedokumentet bedriver vi i ett nordiskt samarbete – Nordiska expertgruppen. Expertgruppen tar fram vetenskapliga underlag för att bestämma vid vilken lufthalt ett kemiskt ämne har skadlig effekt på människors hälsa, till exempel irritation, lungpåverkan, allergier, cancer och reproduktionsstörningar. Vanligen tar forskare som inte sitter i expertgruppen fram underlagen, som expertgruppen sedan diskuterar vid ett flertal möten innan den godkänner dem. Därefter publiceras dokumenten i skriftserien "Arbete och Hälsa".

Kriterieverksamheten 2017

Under 2017 diskuterade och godkände Nordiska expertgruppen ett antal kriteriedokument.

Status	Kriteriedokument från Nordiska expertgruppen
Diskuterade	• Ovanliga arbetstider och konsekvenser för riskbedömning av kemikalier • Yrkesmässig hudexponering för kemikalier • Kiselkarbid • Kloraminer • Yrkesmässig exponering för kemikalier och KOL • Yrkesmässig kemisk exponering och hjärt-kärlsjukdom • Trädamm
Godkända	• Kiselkarbid (insänt för publicering) • Yrkesmässig hudexponering för kemikalier (bearbetning inför publicering pågår)

Vi arbetar internationellt

EU-kommissionens arbetsmiljöarbete

I början av året presenterade EU-kommissionen sina slutsatser av en utvärdering av EU:s arbetsmiljödirektiv. Slutsatserna presenterades i form av ett så kallat meddelande. Enligt meddelandet ska fokus för det fortsatta arbetet med arbetsmiljöfrågor på EU-nivå vara att

- förebygga arbetsrelaterad cancer,
- hjälpa små företag att förstå och tillämpa arbetsmiljölagstiftningen,
- göra nödvändiga uppdateringar av direktiv,
- skapa bättre tillämpning och kontroll av arbetsmiljöregelverket.

Arbetsmiljöverket medverkar i arbetet med att ändra direktivet om carcinogener och mutagener, bildskärmsdirektivet, direktivet om biologiska agens och direktivet om användning av personlig skyddsutrustning.

Vi är dessutom regeringens representant i den trepartssammansatta Rådgivande kommittén för arbetsmiljöfrågor, där uppföljningen av EU-kommissionens meddelande är en central fråga.

Utvärdering visar att Sveriges tillsyn av arbetsmiljö är god

I början av 2017 presenterade Yrkesinspektörskommittén (Senior Labour Inspectors Committee, SLIC) en utvärderingsrapport av den svenska arbetsmiljötillsynen. SLIC utvärderar regelbundet om medlemsländer tillämpar EU:s gemensamma lagstiftning och om länderna genomför en effektiv tillsyn.

Rapporten konstaterar att Arbetsmiljöverket tillämpar EU:s gemensamma lagstiftning och genomför en effektiv tillsyn. Den är bland annat positiv till att vår information är bra och tillgänglig, att vi har en imponerande webbplats och engagerade inspektörer. Rapporten identifierar även vissa förbättringsområden, till exempel att vi bör fortsätta att rekrytera inspektörer så att antalet påtagligt ökar.

Sverige ordförande i ny arbetsgrupp

Yrkesinspektörskommittén SLIC har skapat en ny arbetsgrupp med Sverige som ordförande. Gruppen ska arbeta med nya och nyligen identifierade hälsorisker och kallas EMEX (Emerging risks). Mycket av gruppens arbete har sitt ursprung i kommissionens arbetsmiljömeddelande. Gruppen ska fokusera på ergonomiska och psykosociala frågor, ha en praktisk inriktning och ta fram verktyg och praktiska exempel.

Samråd och samverkan för verksamhetens skull

Av vår instruktion framgår att vi ska samråda med arbetsmarknadens parter, organisationer och myndigheter i den utsträckning som behövs för vår verksamhet. Vi ska också samråda med representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer innan vi beslutar om föreskrifter till enskilda, kommuner och landsting eller om vi beslutar i förvaltningsärenden som är av större vikt. Under 2017 har samrådet skett genom olika program, projekt och andra aktiviteter samt genom sex centrala samrådsmöten med arbetsmarknadens parter.

Samverkansavtal med myndigheter

Samverkan med andra myndigheter är oftast baserad på överenskommelser eller avtal om samverkan med centrala och lokala myndigheter. Avtalen och överenskommelserna är främst inriktade på informations- och erfarenhetsutbyte, men kan också reglera fördelningen av tillsynsansvar, gemensamma tillsynsfrågor, tillsynsprojekt och kompetensutveckling. Vi ska särskilt samverka med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Socialstyrelsen för att effektivare använda våra resurser inom rehabilitering.

Samverkan med Försäkringskassan

Under 2017 slöt vi en överenskommelse om samverkan med Försäkringskassan. Avtalet ska leda till bättre kommunikation och samverkan mellan myndigheterna i syfte att öka arbetsgivarnas ansvarstagande för arbetsmiljön, förebygga ohälsa, samt effektivt arbeta med arbetsanpassning och rehabilitering. En stor del av samverkan under 2017 skedde inom ramen för Arbetsmiljöverkets inspektioner av äldreomsorgen.

Samverkan med Boverket

Under 2017 hade vi två samverkansmöten på chefsnivå samt arbetsmöten mellan sakkunniga handläggare på myndigheterna. Vi hanterade bland annat frågor om cisterner, tillsynsansvar när det gäller hissar och information om arbetsmiljöregler från Boverket.

Samverkan med Diskrimineringsombudsmannen

Under 2017 hade vi ett samverkansmöte på chefsnivå och arbetsmöten mellan sakkunniga handläggare på myndigheterna. Vi behandlade bland annat förändringar i lagstiftningen om aktiva åtgärder, relationen mellan den lagstiftningen och arbetsmiljöföreskrifterna, samt diskrimineringslagstiftningen och arbetsmiljölagstiftningen med avseende på sexuella trakasserier och kränkande särbehandling.

Samverkan med Inspektionen för vård och omsorg

Vi inledde under 2017 även samverkan med Inspektionen för vård och omsorg. Samverkansarbetet ingår i Tillitsdelegationens uppdrag från regeringen att bedriva försöksverksamheter för en mer tillitsbaserad styrning inom offentlig sektor. På prov har vi genomfört två gemensamma tillsynsinsatser där vi har samlat erfarenheter som vi kan använda i framtida samordning av tillsyn.

Sektorsmyndighet inom funktionshinderspolitiken

Vi har ett samlat ansvar för funktionshinders- och tillgänglighetsfrågor inom arbetsmiljön, vilket innebär att vi samverkar med andra organisationer och integrerar funktionshinderfrågor i vår verksamhet.

Vi samråder med ett antal funktionshindersorganisationer, vilket betyder att vi har ett ömsesidigt utbyte i pågående arbeten och aktuella frågor. Under året har vi bland annat diskuterat systematiskt arbetsmiljöarbete och kommunikation av regler. Vi har också fördjupat vår kunskap om arbetsmiljöförhållanden för personer med vissa typer av funktionsnedsättning. Samarbete med Myndigheten för delaktighet och med Post- och telestyrelsen har handlat om funktionshinderspolitiken, arbetsmiljöarbete och kognitiv tillgänglighet.

I EU-kampanjen "Ett hållbart arbetsliv – Friska arbetsplatser för alla åldrar" har vi integrerat funktionshinder och tillgänglighet i arbetsmiljön. Av utvärderingen av kampanjen framgår att 90 procent av inspektörerna har lyft dessa frågor i inspektionerna.

Vi har påbörjat arbetet med en handlingsplan som ska tillgänglighetsanpassa vår kommunikation på ett systematiskt sätt. Syftet med handlingsplanen är att vi ska följa EU:s krav på tillgänglighet och att så många som möjligt ska kunna ta del av våra föreskrifter och annan information.

Prestationer inom analysverksamheten

Kostnaderna för kriterieverksamheten fluktuerar något mellan åren på grund av att andelen tid som läggs på arbetet varierar. Kostnaderna för den officiella statistiken varierar därför att vissa statistikrapporter levereras vartannat år. Att kostnaden var högre jämfört med 2015 beror på extrakostnader i samband med utvecklingsarbete av statistiken. Arbetet med djupstudier resulterade inte i att någon sådan slutrapporterades under 2017. Därför kommer kostnaderna att redovisas först 2018.

Publikationer	2017		2016		2015	
	Antal	Tkr*	Antal	Tkr*	Antal	Tkr*
Kriterieverksamheten		5 567		6 525		5 681
Svenska kriteriegruppens godkända underlag	0		2		0	
Svenska kriteriegruppens publicerade underlag	3		4		4	
Nordiska expertgruppens godkända underlag	2		2		1	
Nordiska expertgruppens publicerade underlag	0		1		0	
Officiell statistik	1	3 673	3	7 497	1	2 870
Djupstudier	0	0	5	831	4	453

Tkr* = Tusen kronor

Regler – vi utfärdar nya och omarbetar gamla

Arbetsmiljölagen ger de yttre ramarna för vår verksamhet. Med den som utgångspunkt ger vi ut föreskrifter och allmänna råd som preciserar vilka krav som ställs på arbetsmiljön. Vårt uppdrag utgår från instruktionen för Arbetsmiljöverket (2007:913) som säger att vi ska meddela föreskrifter och allmänna råd med stöd av arbetsmiljö- och arbetstidslagstiftningen. Vi har idag cirka 70 gällande föreskrifter som på ett mer eller mindre detaljerat sätt täcker hela vårt ansvarsområde. Den tekniska utvecklingen, intressenternas krav, utvecklingen av språket och förändringar i angränsande lagstiftning med mera, gör att vi utfärdar nya regler samt omarbetar och upphäver föreskrifter.

Regelförnyelse – vi tar fram ett nytt arbetssätt för regler

Vi driver under 2016–2018 ett utvecklingsprogram som vi kallar "Programmet för regelförnyelse". Syftet är att förnya vårt arbete med att utforma, kommunicera och följa upp våra regler så att de möter det moderna arbetslivet, ett arbetsliv i förändring. Efter 2018 kommer vi att fortsätta med utvecklingsarbetet under minst tre år till. Målet är tydliga, tillgängliga och relevanta regler som svarar mot våra målgruppers behov av stöd i det moderna arbetslivet.

Aktiviteterna i programmet omfattar utredningar, undersökningar, metod- och processutveckling och samråd med arbetsmarknadens parter i strategiska frågor. Vi genomför också kontinuerliga avstämmningar med Arbetsmarknadsdepartementet.

Under 2017 har programmet bland annat

- utvecklat metoder och principer för enhetlig och rättssäker utformning av föreskrifter ,
- sett över och lämnat förslag på ny regelstruktur för Arbetsmiljöverkets föreskrifter för att våra intressenter ska få en bättre överblick över hela regelmassan, lättare att hitta de regler som gäller dem och bättre förstå vilka skyldigheter reglerna innebär,
- genomfört en förstudie om digitalisering av föreskrifter och tillhörande information,
- analyserat och lämnat förslag på utveckling av myndighetens arbete med regler i förhållande till arbetet på EU-nivå,
- testat olika metoder för systematisk uppföljning av hur våra regler fungerar,
- gjort undersökningar och på annat sätt samlat kunskap om vilket stöd våra intressenter behöver för att kunna förstå och efterleva våra regler,
- utrett och lämnat förslag på inriktning av vårt arbete med vägledningar till föreskrifter.

Förändringar i föreskrifter om trycksatta anordningar

Den 1 december 2017 trädde nya föreskrifter i kraft om användning och kontroll av trycksatta anordningar (AFS 2017:3). De samlar krav som tidigare fanns utspridda i flera föreskrifter. De nya föreskrifterna har fått ett förenklat upplägg och tydligare struktur. Det innebär att det blir lättare att hitta rätt i reglerna och bedöma vad som gäller för den trycksatta anordningen oavsett om det är ett tryckkärl, en cistern, ett vakuumkärl eller en rörledning. När de nya föreskrifterna kompletteras med föreskrifterna om användning av arbetsutrustning (AFS 2006:4), systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1) och 3 kap. 8 § arbetsmiljölagen, kommer de att ersätta fyra föreskrifter som därmed upphävs (AFS 2002:1, AFS 2005:3, AFS 2005:2 och AFS 2001:4).

De nya föreskrifterna samlar alla krav som rör användning av gasflaskor. Därför har vi även gjort justeringar i föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker (AFS 2017:4) och föreskrifterna om gaser (AFS 2017:5).

Pågående föreskriftsarbete om hygieniska gränsvärden och smittrisker

Vi arbetar med att implementera Europaparlamentets och Europeiska rådets kommande direktiv om kemiska agens och direktivet om carcinogena och mutagena ämnen. Därför pågår ett arbete med att ta fram nya föreskrifter om hygieniska gränsvärden. Arbetet innebär att vi ska revidera gränsvärden

för 71 ämnen och vi räknar med att ta beslut om de nya föreskrifterna under våren 2018.

Vi arbetar även med att ta fram nya föreskrifter om smittrisker. De nya föreskrifterna får ett starkare fokus på hygienrutiner och på förebyggande arbete. Föreskrifterna innehåller också tydligare krav på tvätt av arbetskläder för vissa arbetsuppgifter. Vi räknar med att ta beslut om föreskrifterna under februari 2018.

Vi deltar som experter i standardisering

Arbetsmiljöverket deltar i svenska och nationella standardiseringsorgan och bidrar med expertkunskande. Vi besvarar också standardiseringsremisser och arbetar med att förbättra den remisshanteringen. Under 2017 har Arbetsmiljöverket behandlat över hundra remisser och deltagit i knappt åttio möten, både nationellt och internationellt.

Vi utfärdar tillstånd för undantag från regler

Vissa arbetsuppgifter är förbjudna enligt arbetsmiljölagen, arbetstidslagen eller Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Vi kan dock bevilja undantag från reglerna och utfärda tillstånd. Det kan till exempel gälla att riva en fastighet som innehåller asbest, att arbeta längre än arbetstidslagen tillåter eller tillstånd för att få anlita barn under 13 år i teaterföreställningar eller filminspelningar.

De två största ärendegrupperna inom vår tillståndshantering är ansökningar om hantering av asbest och ansökningar som avser arbete för minderåriga som är under 18 år. Under 2017 har vi fattat beslut om 407 ansökningar om tillstånd att hantera asbest som har resulterat i cirka 23 500 anmälningar om planerad rivning. Vi har även fattat beslut om 479 ansökningar som rör tillstånd för minderåriga att arbeta. Vi saknar könsuppdelad statistik på antalet flickor och pojkar eftersom denna information inte efterfrågas i ansökningarna.

Arbetstidslagen innehåller bland annat regler om hur länge man får arbeta per dygn och per vecka. Den tar till exempel upp ordinarie arbetstid och jourtid, vilka raster man har rätt till och vad som gäller för nattvila. Vi kan bevilja undantag även från dessa regler. Under 2017 har vi fått in 48 sådana ärenden. Könsuppdelad statistik saknas.

Prestationer inom regelverksamheten

Antalet beslutade föreskriftsarbeten har minskat på grund av att vi har avvaktat beslut om ny regelstruktur. Kostnaderna för standardiseringsarbetet är något högre än förra året, vilket beror på att antalet internationella möten och remisser har ökat.

	2017		2016		2015	
	Antal	Tkr*	Antal	Tkr*	Antal	Tkr*
Föreskrifter		3 697		3 422		15 562
Nya	1		4		3	
Ändringar	2		4		5	
Upphävda	4		2		4	
Standardisering		3 738		3 697		3 551
Möten, tekniska kommittéer, Sverige	43		58		41	
Möten, internationella arbetsgrupper	35		26		28	
Besvarade remisser	110		97		124	

Tkr* = tusen kronor

Kommunikation – för god arbetsmiljö

Arbetsmiljöverket arbetar för en god arbetsmiljö i dialog med landets arbetsgivare, arbetstagare, skyddsombud, branschorganisationer och arbetsmarknadens parter. Genom kommunikation oss emellan vill vi öka kunskaperna och engagemanget för arbetsmiljöfrågorna och erbjuda stöd och hjälp för en bra arbetsmiljö för alla. Ett viktigt syfte med kommunikationsarbetet är att skapa insikt och förståelse, bland annat genom goda exempel. Kommunikationsarbetet utgår från vårt uppdrag att utarbeta och sprida information inom arbetsmiljöområdet (förordning 2007:913).

Svarstjänsten möter allmänheten

Svarstjänsten har en viktig funktion i mötet med allmänheten, och under 2017 kontaktade cirka 96 000 personer de olika delarna av vår svarstjänst, inklusive samtal med telefonväxeln.

Svarstjänsten tar emot tips om missförhållanden och svarar på allmänna frågor. Den som har en allmän fråga om arbetsmiljö får stöd och vägledning av oss utifrån arbetsmiljölagen och våra föreskrifter. Frågorna kommer från samtliga sektorer av samhället och berör alla aspekter av arbetsmiljön. De som vänder sig till svarstjänsten med frågor är främst arbetsgivare, arbetstagare och skyddsombud. Svarstjänsten ger också support till alla som använder våra e-tjänster: Arbetsskada, Tillståndsstöd, Utstationering och Anmälan av farliga eller bristfälliga produkter. Svarstjänsten ansvarar även för Arbetsmiljöverkets telefonväxel och ordermottagning av publikationer.

De flesta valde under 2017 att kontakta oss via telefon. Näst vanligast var kontakt via e-post. De vanligaste frågorna berörde arbetsplatsens utformning, byggnads- och anläggningsarbeten, skyddsombudsfrågor samt support och frågor om regelverket i samband med anmälan av arbetsskada. Under året tog vi emot tips och svarade på allmänna frågor samt frågor om e-tjänster vid cirka 48 000 tillfällen. Av personerna som kontaktade oss var 42 procent kvinnor och 53 procent män. I övriga fall känner vi inte till könstillhörigheten.

Bland frågor om e-tjänster och allmänna frågor var könsfördelningen ganska jämn medan det bland personerna som lämnade tips fanns dubbelt så många män som kvinnor.

Svarstjänsten förvaltar även registret för utstationerad arbetskraft och svarar därför på frågor från utländska arbetsgivare och utstationerade arbetstagare. För att vi ska kunna informera om registrering och vilka rättigheter man har när man arbetar i Sverige talar vi förutom engelska flera olika språk, till exempel tyska, franska, arabiska, italienska, polska, finska och ryska.

Konferens om att förebygga dödsolyckor spred ny kunskap

Vi organiserade heldagskonferensen "Att förebygga dödsolyckor" för att sprida kunskap om hur man kan förebygga olyckor i arbetslivet. På konferensen presenterades fyra nya rapporter, så kallade kunskapssammanställningar, om dödsolyckor och olycksfall i arbetslivet. Kunskapssammanställningar tas fram inom Arbetsmiljöverkets uppdrag att informera och sprida kunskap inom arbetsmiljöområdet och konferensen var ett led i att utveckla kommunikationen om rapporterna. Detta uppdrag tar slut 2018 då verksamheten överförs till den nya Myndigheten för arbetsmiljökunskap.

Kunskapssammanställningarna "Dödsolyckor i arbetslivet" del 1 och 2 bygger på analyser av olika slags statistik. De visar bland annat att nio av tio arbetsrelaterade dödsolyckor drabbar män. Byggbranschen är en av de mest riskutsatta branscherna och är även temat för den forskning som sammanfattas i kunskapssammanställningen "Risker och säkerhetsarbete i byggbranschen". Kunskapssammanställningen "Genusperspektiv på olycksfall och dödsolyckor i arbetslivet" visar att könsnormer och en machokultur på arbetsplatser påverkar attityder till säkerhet och risker i arbetsmiljön.

Den forskning som presenterades på konferensen ingick i vårt arbete med en nollvision mot dödsolyckor, och flera av

kunskapssammanställningarna har också koppling till regeringens arbetsmiljöstrategi. Arbetet med att få ner antalet dödsolyckor i arbetslivet är något vi gör tillsammans med arbetsmarknadens parter. Därför bjöd vi in företrädare från olika branscher för att berätta om sina insatser: bygg, transport och gröna näringar.

Genom konferensen nådde vi nya målgrupper, inte bara de som brukar komma på våra seminarier och konferenser. Bland de cirka 300 deltagarna fanns arbetsmiljösamordnare, skyddsombud, arbetsmiljöingenjörer, chefer, montörer, hälsostrateger, inspektörer, utredare och jurister. Konferensen livesändes och lades därefter ut på vår webbplats.

Informationssatsningar för bättre psykisk hälsa på jobbet

Vi fick under året medel från regeringen till informationsinsatser mot arbetsrelaterad psykisk ohälsa. Den första delen av insatserna riktade sig till chefer och personer som arbetar med personalfrågor, med särskilt fokus på vård och omsorg. Vi valde den inriktningen därför att en utvärdering av tidigare informationsinsatser visat att chefer upplever lågt stöd och att de vet för lite om hur man förebygger ohälsa. Vi använde beskrivande exempel för att lyfta fram hur viktigt det är att ha stöd från verksamhetsledningen för att kunna främja en bra hälsokultur på jobbet. Chefer, arbetsledare och personalfunktioner i exemplen visade att de tog kunskapsfrågan på allvar och arbetade förebyggande med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön genom ökad kunskap och dialog.

I den andra delen av informationsinsatsen kombinerade vi exemplen med att filmen "Utmaningen – en film om den sjuka jobbstressen" lanserades på nytt. Filmen är riktad till allmänheten och vi informerade om den genom sociala medier och trafikreklam. Utgångspunkten var att öka antalet visningar av filmen för att sprida information om problem, lösningar och rättigheter, i syfte att öka arbetsgivarnas motivation att uppfylla sina skyldigheter.

Kampanjen resulterade i över 80 000 visningar av filmen "Utmaningen" i olika versioner, vilket var mer än målet vi hade på 50 000 visningar. Det var cirka 7 000 unika besök på webbplatsens undersidor för de beskrivande exemplen. Annonserna exponerades för över 1,8 miljoner läsare i dagspressen och branschpressen. Annonsering av filmen på Facebook nådde 2 330 000 användare och motsvarande 2,3 miljoner visningar på Youtube. Samtliga annonser på Facebook och LinkedIn kommenterades cirka 1 500 gånger och delades cirka 5 500 gånger.

Genomslag i media har ökat

Arbetsmiljöverket förekom under 2017 i medier vid drygt 16 500 tillfällen, vilket är en ökning jämfört med 2016. Liksom tidigare handlar det då ofta om organisatorisk och social arbetsmiljö, om hot och våld samt om stress och trakasserier inom olika branscher och yrken.

Mest uppmärksamhet fick Arbetsmiljöverkets slutredovisning av det fleråriga projektet "Kvinnors arbetsmiljö". Annat som uppmärksammades var slutrapporten om arbetsmiljön i skolan, med rubriker som "Nio av tio skolor slarvar med arbetsmiljön", och undersökningen om arbetsgivares attityder kring sund konkurrens.

De fyra kunskapssammanställningarna som publicerades i samband med konferensen "Att förebygga dödsolyckor" fick medial spridning. Störst genomslag fick rapporten "Genusperspektiv på dödsolyckor i arbetslivet". En välbesökt pressfrukost i samband med konferensen, med framförallt journalister från branschmedier, visade på ett stort intresse för dessa frågor.

Fortsatt utveckling av av.se

Under året utvärderades Arbetsmiljöverkets webbplats ur ett tillgänglighetsperspektiv. Utvärderingen baserades på den internationella standarden Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), som beskriver riktlinjer för tillgängligt webbinnehåll. Resultaten visade att vi ligger väl i linje med standarden. Vi fick även förslag till åtgärder som vi arbetat med under året.

Under 2017 hade vi närmare 3 miljoner besök på webbplatsen. De fem mest besökta sidorna, förutom startsidan, var Föreskrifter, Arbetsmiljölagen, Arbetstidslagen, Arbetsmiljöarbete och inspektioner samt Föreskrifterna om organisatorisk och social arbetsmiljö. De mest nedladdade föreskrifterna var "Organisatorisk och social arbetsmiljö" (AFS 2015:4), "Arbetsplatsens utformning" (AFS 2009:2) och "Systematiskt arbetsmiljöarbete" (AFS 2001:1). Enligt Web Service Awards användarundersökning har webbplatsen en hög andel nöjda besökare och ligger över genomsnittet för statliga verk och myndigheter. Web Service Index var 75 för 2017 jämfört med 74 året innan.

Ökad närvaro i sociala medier

Under 2017 har vi ökat vår närvaro i sociala medier genom att skapa mer engagerande innehåll och större närvaro i kommentarsfälten. Framför allt var vi aktiva på Facebook. Vi publicerade 45 inlägg till våra nästan 30 000 följare, vilket är 3 000 fler följare än förra året. Inläggen har i snitt nått 17 500 personer som alltså fått inlägget i sitt flöde. Totalt har inläggen fått över 12 000 reaktioner och delats nästan 3 000 gånger.

Vi har ökat antalet videopubliceringar på Youtube. Under året har 60 videor publicerats i vår Youtubekanal. På Youtube har vi 700 prenumeranter.

Arbetsmiljöverkets eget Twitterkonto, @arbetsmiljö, hade vid årsslutet knappt 4 800 följare, en ökning med cirka 10 procent jämfört med 2016. Följarna är till största

delen arbetsmarknadens parter, journalister, opinionsbildare och politiker. Under året lade vi ut 130 tweetar, vilket retweetades 811 gånger. Flest retweetar fick inlägg om slutrapporteringen av projektet "Kvinnors arbetsmiljö" och en debattartikel om kvinnors arbetsmiljö. Det tredje mest retweetade inlägget uppmärksammade skyddsombudens dag och att rekordmånga deltog på Arbetsmiljöriksdagen. Det totala antalet tweetar ligger på samma nivå som året innan. Samtidigt har det skett en liten ökning när det gäller engagemang i form av favoritmarkering, retweetar och svar på kontots tweetar.

Nytt för 2017 är också att vi annonserade i sociala medier för att nå mer precisa målgrupper. De kanaler vi har annonserat i är Facebook, Youtube, LinkedIn, Instagram och Twitch. Många av våra annonser har skapat stort engagemang och diskussioner i kommentarsfälten, där vi också själva varit ständigt närvarande.

Prestationer inom kommunikationsverksamheten

Under året publicerades fyra kunskapssammanställningar. Vi tog fram två interaktiva utbildningar, en om systematiskt arbetsmiljöarbete och en om att synliggöra arbetsmiljöskillnader mellan mans- och kvinnodominerade arbeten. Kostnaden för svarstjänsten har sjunkit trots att antalet frågor och telefonsamtal har ökat jämfört med året innan. Det beror på minskade personalkostnader delar av året på grund av oplanerade vakanser.

	2017		2016		2015	
	Antal	Tkr*	Antal	Tkr*	Antal	Tkr*
Kunskapssammanställningar	4	2 957	5	3 646	6	3 336
Interaktiva utbildningar	2	2 957	0	0	1	451
Svarstjänsten		8 607		9 650		10 088
Telefonsamtal	32 560		28 942		32 523	
Mejl- och webbfrågor	15 260		13 696		14 915	

*Tkr=tusen kronor

Kompetensförsörjning – ett strategiskt arbete

Arbetsmiljöverket arbetar systematiskt med kompetensförsörjning på alla nivåer.

Vår myndighetsövergripande plan för kompetensförsörjning utgår från avdelningarnas kompetensanalyser och den strategiska verksamhetsplaneringen. Vi vill med detta säkerställa att vi har rätt kompetens som bidrar till att verksamhetens mål uppnås, att vi har en hälsosam arbetsmiljö och är en lärande arbetsplats.

Under 2017 genomförde vi kompetensanalyser i workshopsform på inspektionsavdelningen, vilket bidrog till större enhetlighet i kompetensförsörjningsarbetet och till djupare analys inför att vi tog fram lokala kompetensförsörjningsplaner i regionerna.

Vi följer varje år upp kompetensarbetet. Målet för 2017 var att utveckla den kompetens vi behöver för att uppnå verksamhetsmålen och att arbeta för att främja en hälsosam arbetsmiljö. Vi bedömer vi att vi har nått vårt mål för 2017 men arbetet med att utveckla våra kunskaper och metoder kommer att fortsätta. Med tanke på kommande utmaningar, till exempel digitalisering och förändringar på arbetsmarknaden, behöver vi även öka vår kompetens inom förändringsledning och kulturfrågor.

Vi vill vara en attraktiv arbetsgivare

Vi arbetar löpande för att kunna erbjuda en attraktiv arbetsplats med bra anställningsvillkor, intressanta arbetsuppgifter och goda kompetensutvecklingsmöjligheter. Vi fick många ansökningar till de anställningar som lystes ut under året, vilket vi tolkar som att vi har förmåga att attrahera arbetssökande. Vi ser dock ett behov av att stärka och tydliggöra vårt varumärke som arbetsgivare för att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare och attrahera personer med ledarkompetens och specialistkompetens, bland annat inom bygg- och teknikområdet.

Vi rekryterar många

På grund av pensionsavgångar, ersättningsrekryteringar och utökning av bland annat inspektionsverksamheten har vi under senare tid bedrivit ett omfattande rekryteringsarbete. Totalt gjorde vi under året 83 rekryteringar varav 53 kvinnor och 30 män. Av de 83 rekryterade medarbetarna var 32 arbetsmiljöinspektörer, varav 14 kvinnor och 18 män.

Utveckla och behålla medarbetare

Det är viktigt att säkerställa att medarbetarna trivs och känner motivation och engagemang. Genom årliga utvecklingssamtal och kompetensanalyser säkrar vi att rätt utvecklingsaktiviteter tas fram för medarbetarna och cheferna i enlighet med våra mål och uppdrag. Under året har vi tagit fram en rutin för att öka den interna rörligheten och möjligheterna till utveckling för våra medarbetare.

Samverkansavtal som utvecklar

Arbetsmiljöverket har nu ett samverkansavtal som började gälla 1 december 2017. Syftet är att öka medarbetarnas inflytande och delaktighet i verksamheten med målet att utveckla både verksamheten och arbetsmiljön. Alla fackligt förtroendevalda, skyddsombud och chefer har fått utbildning i samverkansavtalet. Cheferna, fackligt förtroendevalda och skyddsombud har i sin tur utbildat övriga medarbetare.

Interna utbildningar under året

Introduktion och tillsyn

Två introduktionsutbildningar för samtliga nyanställda har genomförts samt en introduktionsutbildning för nya chefer. Både introduktionsutbildningen för nya medarbetare och för chefer pågår i två dagar.

Vår tillsynsutbildning är grunden för alla nyanställda arbetsmiljöinspektörer, men även andra medarbetare inom myndigheten har behov av att genomgå delar av den. Utbildningen består av teori med experter och praktik med inspektioner under handledning av flera erfarna arbetsmiljöinspektörer.

Vi har genomfört en intern tillsynsutbildning och ytterligare en har påbörjats under året. Tillsynsutbildningarna pågår under sex månader.

Jämställdhet och tillgänglighet

Jämställdhet, funktionshinder i arbetsmiljön och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning är integrerade i introduktionsutbildningen för alla nyanställda, i tillsynsutbildningen och i vår interna chefsutbildning. Under året har vi även genomfört seminarier om tillgänglighet och jämställdhet i programmet om regelförnyelse, där jämställdhet och tillgänglighet är styrande principer.

Vi har förberett våra medarbetare för den lagändring som införs 2018 med anledning av EU-direktivet om webbtillgänglighet för människor med olika typer av funktionsnedsättningar (EU 2016/2102).

Exempel på andra kompetensutvecklande insatser under året

- Klarspråksutbildningar,
- Temadagar för arbetsmiljöinspektörer om till exempel arbetstidsfrågor, sanktionsavgifter, organisatorisk och social arbetsmiljö och handläggning av akuta arbetsmiljöhändelser med fokus på skyddsombudens begäran om åtgärder,

- Utbildningar för att höja it-kunskapen,
- Kompetensutveckling om verktyg för jämställdhetsintegrering.

Ledarskap och medarbetarskap

Vi har tagit fram en ny chefspolicy för att stärka och utveckla ledarskapet. För att öka chefernas kompetens att hålla lönesamtal har vi vid två tillfällen genomfört samtalsträning. Vi har också genomfört riktade utvecklingsinsatser i olika arbetsgrupper och i introduktionsutbildningen, då bland annat bemötande och förvaltningskunskap har lyfts upp. Vi har genomfört individuella kompetensutvecklingsinsatser för medarbetare utifrån deras olika ansvarsområden.

Arbetsmiljö

I Arbetsmiljöverkets mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön står det att "chefer och skyddsombud ska ha goda kunskaper om systematiskt arbetsmiljöarbete så att de bidrar till att utveckla Arbetsmiljöverkets verksamhet". För att bidra till detta mål påbörjade vi under 2017 utbildningar för samtliga chefer och skyddsombud, totalt cirka 80 personer, inom områdena systematiskt arbetsmiljöarbete och organisatorisk och social arbetsmiljö. Utbildningen fokuserar på praktisk tillämpning av vårt interna systematiska arbetsmiljöarbete och på samverkan mellan chef och skyddsombud.

Varje år genomför vi en skyddsombudsdag för att våra skyddsombud ska kunna utbyta erfarenheter kring aktuella arbetsmiljöfrågor. Årets tema var skyddsombudens roll i samverkansarbetet inför myndighetens samverkansavtal.

Vår checklista för arbetsmiljöronder har reviderats. Bland annat har tillgänglighetsperspektivet blivit tydligare. Två verktyg har tagits fram för att undersöka organisatorisk och social arbetsmiljö på individ- och gruppnivå.

Kompetenser 2015–2017

Tabellen nedan visar medelantalet anställda på Arbetsmiljöverket 2015-2017 uppdelat på kärnverksamhet, stödverksamhet, ledning och kön. Medelantalet anställda har ökat med 84 personer sedan år 2015. Ökningen har skett inom kärnverksamhet och ledning. Inom stödverksamheten har medelantalet anställda minskat marginellt.

	2017		2016		2015	
Kompetenser	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Kärnverksamhet	241	200	223	188	196	164
Ledning	41	16	35	15	33	16
Stödverksamhet	98	34	98	37	94	43
Summa	380	250	356	240	323	223
Totalt	630		596		546	

Källa: Agresso

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron ökade med 0,8 procentenheter mellan 2016 och 2017 och ligger nu på ungefär samma nivå som 2015. Av den totala sjukfrånvaron har andelen långtidssjukfrånvaro ökat. Andelen korttidssjukfrånvaro utgör knappt 45 procent av den totala sjukfrånvaron. För kvinnor ökade sjukfrånvaron med 0,7 procentenheter samtidigt som männens sjukfrånvaro ökade med 0,9 procentenheter.

För anställda mellan 30 och 49 år ökade sjukfrånvaron med 1 procentenheter. För anställda som är 50 år och äldre ökade sjukfrånvaron med 0,4 procentenheter.

Sjukfrånvaro över tid angiven i procent

Sjukfrånvaro	2017	2016	2015
Total sjukfrånvaro	3,9	3,1	4,1
Långtidssjukfrånvaro – andel av total sjukfrånvaro	55,2	43,4	45,9
Kvinnors sjukfrånvaro	4,6	3,9	5,6
Mäns sjukfrånvaro	2,8	1,9	1,8
Alla yngre än 30 år *	-	3,0	3,4
Alla mellan 30 och 49 år	4,4	3,4	4,2
Alla 50 år eller äldre	3,3	2,9	4,0

*) Sjukfrånvaron redovisas inte för grupper där antalet understiger 10 personer, eftersom uppgifterna då kan härledas till enskilda personer.

Återrapportering av uppdrag från regeringen och andra organisationer

Vi har under året arbetat med många olika uppdrag, framför allt från regeringen. Dessa rapporterar vi på följande vis:

- Regeringsuppdraget att jämställdhetsintegrera verksamheten rapporteras i detta avsnitt och i en separat avrapportering i samband med denna årsredovisning,
- Regeringsuppdragen om förstärkt tillsyn av företag som bryter mot arbetsmiljörégelverket och särskilda informationsinsatser rapporteras i avsnittet om ordning och reda på arbetsmarknaden.

Jämställdhetsintegrering i våra processer

Arbetsmiljöverket har regeringens uppdrag att arbeta med jämställdhetsintegrering, och vi fortsätter att arbeta efter vår handlingsplan för jämställdhetsintegrering 2015–2018. Fokus i planen är jämställdhetsintegrering av styrprocessen och kärnprocesserna inspektion, analys, regler och kommunikation.

Vid årsskiftet 2016/2017 avslutades ett projekt som har samordnat vårt arbete med jämställdhetsintegrering. Projektet siktade på att skapa långsiktigt hållbar jämställdhet genom att integrera jämställdhet i all Arbetsmiljöverkets verksamhet. Det innebär att allt arbete, från planering och genomförande till uppföljning, ska ha ett jämställdhetsperspektiv. Vi utgår från tanken att jämställdhet skapas där beslut fattas, resurser fördelas och normer skapas. Vi har därför börjat ta fram en metod som ska stödja och samordna det dagliga jämställdhetsarbetet. Ett exempel på jämställdhetsintegrering i verksamheten är att jämställdhet är en av de styrande principerna i regelförnyelsearbetet.

Avrapporterade uppdrag

Här följer en förteckning över regeringsuppdrag och uppdrag från andra organisationer som vi har rapporterat under året.

Vårt sektorsansvar inom funktionshinderspolitiken

Arbetsmiljöverkets svar på myndighetsenkät, från Myndigheten för delaktighet om funktionshinderpolitiken 2016, 18 oktober 2017.

Regeringsuppdrag

- Webbaserad information till utländsk arbetstagare, arbetsgivare och egenföretagare som verkar eller avser att verka i Sverige till regeringen, 24 januari 2017,
- Nationell funktion för kunskapsområdet arbetsmiljö och arbetsliv, 14 februari 2017,
- Uppdragsforskning med relevans för tillsynsverksamheten, 14 februari 2017,
- Förvaltning av registret för företag som utstationerar arbetstagare i Sverige, 22 februari 2017,
- Olycksförebyggande åtgärder för arbetstagare som arbetar på och vid väg, 22 februari 2017,
- Vidareutveckling av särskilt förebyggande insatser för kvinnors arbetsmiljö, 22 februari 2017,
- Arbetsgivares anpassnings- och rehabiliteringsarbete, 28 februari 2017,
- Redovisning av standardiseringsverksamhet, 12 maj 2017,
- Sammanställning av regional skyddsombudsverksamhet för 2016, 12 maj 2017,
- Redovisning av indikatorer för arbetsmiljön, 16 maj 2017,
- Tillsyn inom bemanningsbranschen, 30 maj 2017,
- Kartläggning beträffande arbetsmiljö inom hushållsnäringen inom hushållsnära tjänster, 29 augusti 2017.

Övriga redovisningar

- Enkät om förenklingsarbete till Tillväxtverket år 2016, 6 februari 2017,
- Redovisning av miljöledningsarbetet 2016 till Naturvårdsverket, 21 februari 2017,
- Moderna beredskapsjobb till Statskontoret, 19 juni 2017,
- Annual Report of the Labour Inspectorate för 2015 till SLIC, 29 augusti 2017,
- Annual Report of the Labour Inspectorate för 2016 till SLIC, 29 augusti 2017.

Ekonomisk översikt

Verksamhetens finansiering

Det tilldelade förvaltningsanslaget för 2017 uppgick till 626,8 miljoner kronor (mnkr) vilket är en ökning med 41,0 mnkr jämfört med 2016. Förvaltningsanslaget hade ett ingående överföringsbelopp på 4,8 mnkr vilket har fått disponeras 2017. Arbetsmiljöverket har förbrukat hela det disponibla beloppet samt utnyttjat en anslagskredit om 1,6 mnkr.

Intäkter av anslag utgjorde 98 procent av intäkterna för 2017. Övriga intäkter utgjordes främst av avgiftsintäkter. Totalt uppgick intäkter av anslag till 632,2 mnkr vilket är en ökning med 22,7 mnkr jämfört med 2016.

Verksamhetens intäkter av bidrag uppgick till 4,3 mnkr vilket är en ökning med 3,2 mnkr jämfört med 2016 till följd av ett erhållit bidrag på 3,5 mnkr till en informationskampanj kring organisatorisk och social arbetsmiljö. Intäkter av avgifter minskade med 1,4 mnkr till 7,2 mnkr. Av intäkterna avser 7,1 mnkr den särskilda informationsverksamheten.

Verksamhetens kostnader

De totala kostnaderna för verksamheten uppgick till 644,8 mnkr, vilket är en ökning med 26,0 mnkr jämfört med 2016. Personalkostnaderna har ökat med 26,2 mnkr

och lokalkostnaderna har ökat med 0,7 mnkr. Högre personalkostnader förklaras främst av att antalet anställda ökat med cirka 30 personer jämfört med 2016. Övriga driftkostnader har ökat med 1,1 mnkr jämfört med 2016, medan avskrivningar på anläggningstillgångar minskat med 1,9 mnkr.

Transfereringar

Transfereringar utgörs av bidrag till de centrala arbetstagarorganisationerna LO, Saco, TCO och Svenska hamnarbetarförbundet för deras arbete med den regionala skyddsombudsverksamheten. Under 2017 uppgick dessa bidrag till 110,2 mnkr, varav 18,6 mnkr var slutbetalningar för 2016 års verksamhet.

Arbetsmiljöverket beslutade under 2016 om att tilldela fyra projekt ett forskningsbidrag på 3,0 mnkr vardera under perioden 2016–2018. Forskningen ska vara relevant för tillsynsverksamheten och tonvikten ska ligga på arbetsmiljö och arbetsmiljörelaterad ohälsa i ett genusperspektiv. Under året har 5,0 mnkr utbetalats.

Regional skyddsombudsverksamhet (Belopp i tkr)

	Regional skyddsombudsverksamhet			Standardiseringsverksamhet			Totalt		
	2017	2016	2015	2017	2016	2015	2017	2016	2015
Beviljade bidrag	110 087	110 087	109 087	1 500	1 500	1 500	111 587	111 587	110 587
Utbetalat									
LO	82 748	83 045	82 311	1 174	1 103	1 351	83 922	84 148	83 662
TCO	20 120	18 014	20 380				20 120	18 014	20 380
Saco	6 002	6 071	6 189				6 002	6 071	6 189
SHF	198	200	207				198	200	207
Summa	109 069	107 330	109 087	1 174	1 103	1 351	110 243	108 433	110 438

Källa: Agresso

Avgiftsbelagd verksamhet

Arbetsmiljöverkets avgiftsbelagda verksamhet utgörs i huvudsak av den särskilda informationsverksamheten. Omsättningen i denna verksamhet uppgick under året till 7,1 mnkr vilket är en minskning med

1,4 mnkr jämfört med 2016. Resultatet för året blev -1,0 mnkr och det ackumulerade resultatet i verksamheten uppgår till -0,3 mnkr. Arbetsmiljöverkets övriga intäkter av avgifter uppgick under året till 0,1 mnkr.

Intäkter och kostnader samt resultat i den särskilda informationsverksamheten (Belopp i tkr)

Verksamhet	Över-/underskott t.o.m. 2016	Budget Intäkter*	Utfall Intäkter	Budget Kostnader*	Utfall Kostnader	Budget Över-/underskot*	Utfall Över-/underskot	UB Över-/underskot
Uppdragsverksamhet								
Särskild informationsverksamhet	693	8 000	7 065	8 200	8 017	-200	-952	-259
Summa	693	8 000	7 065	8 200	8 017	-200	-952	-259

* Budget enligt regleringsbrev för 2017

Särskild informationsverksamhet jämförelse 2015-2017 (Belopp i tkr)

	2017	2016	2015
Intäkt av avgifter	7 065	8 468	8 153
Kostnader	-8 017	-7 912	-8 489
Över-/underskott	-952	556	-336
Ack resultat	-259	693	137

Kostnader och intäkter fördelade på verksamhetsområde

(Belopp i tkr)	2017	2016	2015
Analys			
Intäkter av anslag	53 598	48 549	39 657
Andra intäkter än anslag	518	537	518
Summa intäkter	54 116	49 086	40 175
Kostnader	54 116	49 086	40 175
Regler			
Intäkter av anslag	81 836	73 606	70 478
Andra intäkter än anslag	21	99	197
Summa intäkter	81 857	73 705	70 675
Kostnader	81 857	73 705	70 675
Kommunikation			
Intäkter av anslag	38 037	46 675	43 847
Andra intäkter än anslag	10 642	8 600	8 295
Summa intäkter	48 678	55 275	52 142
Kostnader	49 631	54 720	52 478
Inspektion			
Intäkter av anslag	458 743	440 636	390 101
Andra intäkter än anslag	473	625	289
Summa intäkter	459 215	441 262	390 390
Kostnader	459 215	441 262	390 390
Totalt			
Intäkter av anslag	632 213	609 466	544 083
Andra intäkter än anslag	11 654	9 862	9 299
Summa intäkter	643 867	619 328	553 382
Summa kostnader	644 819	618 772	553 718

Sammanställning över väsentliga uppgifter

(Belopp i tkr)	2017	2016	2015	2014	2013
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad i regleringsbrevet	58 000	58 000	59 500	59 500	59 600
Utnyttjad	30 799	34 294	30 219	30 370	28 274
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad i regleringsbrevet	60 000	58 682	54 411	55 422	55 422
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto					
Ränteintäkter	0	31	1	290	451
Räntekostnader	281	295	209	0	0
Avgiftsintäkter					
- beräknat belopp enligt regleringsbrevet	8 000	10 000	10 000	9 500	10 000
- utfall (inklusive övriga intäkter)	7 175	8 575	8 286	9 120	10 183
Ej disponibla intäkter	-	-	-	-	-
Anslagskredit					
Beviljad					
- 2:1, ap 1. Förvaltningskostnader med mera	18 325	17 321	15 723	15 622	15 033
Utnyttjad					
- 2:1, ap.1. Förvaltningskostnader med mera	1 579	0	0	0	0
Anslagssparande					
14:2:1, ap.1. Förvaltningskostnader med mera	0	4 844	37 457	29 301	7 084
14:2:1, ap.2. Medel för regional skyddsombudsverksamhet	1 344	3 154	149	152	275
14:2:5, ap.2. Forskning om arbetsliv	0	0	0	-	-
13:3:1, ap.2. Särskilda jämställdhetsåtgärder	-	1 848	0	0	0
Bemyndiganden					
Tilldelade bemyndiganden	20 000	30 000	18 400	18 400	18 400
Varav gjorda åtaganden	19 970	29 090	18 391	18 391	18 391
Medelantal under året					
Årsarbetskrafter	601	580	524	499	522
Anställda ¹⁾	630	596	546	532	555
Driftkostnad					
Per årsarbetskraft	1 051	1 041	1 033	1 005	974
Kapitalförändring					
Årets	-952	556	-336	-124	186
Balanserad	693	137	474	597	411

1) Beräknat på ett medelvärde av fyra mättidpunkter.

Resultaträkning

(Belopp i tkr)	Not	2017	2016
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		632 213	609 466
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	7 175	8 575
Intäkter av bidrag	2	4 304	1 079
Finansiella intäkter	3	175	208
Summa intäkter		643 867	619 328
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-486 909	-460 735
Kostnader för lokaler	5	-36 827	-36 131
Övriga driftkostnader	6	-107 715	-106 664
Finansiella kostnader	7	-335	-340
Avskrivningar och nedskrivningar		-13 032	-14 902
Summa kostnader		-644 819	-618 772
Verksamhetsutfall		-952	556
Transfereringar	8		
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		115 243	110 433
Lämnade bidrag		-115 243	-110 433
Saldo transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	9	-952	556

Balansräkning

(Belopp i tkr)	Not	2017-12-31	2016-12-31
Tillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	10		
Balanserade utgifter för utveckling		10 394	8 342
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		746	811
Summa Immateriella anläggningstillgångar		11 140	9 154
Materiella anläggningstillgångar	11		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		8 104	7 527
Maskiner, inventarier, installationer med mera		12 444	16 895
Summa Materiella anläggningstillgångar		20 548	24 422
Varulager med mera	12		
Varulager och förråd		1 033	1 498
Summa Varulager med mera		1 033	1 498
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		534	426
Fordringar hos andra myndigheter	13	15 301	9 424
Övriga kortfristiga fordringar		131	213
Summa Kortfristiga fordringar		15 966	10 064
Periodavgränsningsposter	14		
Förutbetalda kostnader		14 296	14 297
Upplupna bidragsintäkter		0	73
Övriga upplupna intäkter		65	0
Summa Periodavgränsningsposter		14 361	14 370
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	15	4 302	7 073
Summa Avräkning med statsverket		4 302	7 073
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	16	56 322	54 334
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret		5	5
Summa Kassa och bank		56 327	54 339
Summa tillgångar		123 676	120 920
Kapital och skulder			
Myndighetskapital	17		
Balanserad kapitalförändring		693	137
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	9	-952	556
Summa Myndighetskapital		-259	693
Avsättningar	18		
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		5 290	6 608
Övriga avsättningar		6 258	5 589
Summa Avsättningar		11 548	12 197
Skulder med mera			
Lån i Riksgäldskontoret	19	30 799	34 294
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		15 638	13 539
Leverantörsskulder		21 766	19 479
Övriga kortfristiga skulder	20	8 393	7 593
Summa Skulder med mera		76 596	74 904
Periodavgränsningsposter	21		
Upplupna kostnader		35 182	33 106
Oförbrukade bidrag		555	5
Övriga förutbetalda intäkter		55	15
Summa Periodavgränsningsposter		35 791	33 126
Summa kapital och skulder		123 676	120 920
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Anslagsredovisning

(Belopp i tkr)	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Redovisning mot anslag						
Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder (ram) anslagspost 2. Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Arbetsmiljöverket (ram), ¹	1 848		-1 848			
Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv 2:1 Arbetsmiljöverket anslagspost 1. Förvaltningskostnader (ram), ²	4 844	626 830	0	631 674	-633 253	-1 579
anslagspost 2. Medel för regional skyddsombudsverksamhet (ram), ³	3 154	111 587	-3 154	111 587	-110 243	1 344
2:5 Forskning om arbetsliv, Arbetsmiljöverket anslagspost 2. Forskning om arbetsliv, Arbetsmiljöverket (ram), ⁴		5 000		5 000	-5 000	
Summa anslag	9 845	743 417	-5 001	748 261	-748 496	-235

Redovisning av bemyndiganden

Anslag/ Anslagsbenämning (Belopp i tkr)	Tilldelad bemyndiganderam	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtaganden fördelning per år			
				2018	2019	2020	2021
Utgiftsområde 14, Arbetsmarknad och arbetsliv 2:1 Arbetsmiljöverket anslagspost 2. Medel för regional skyddsombudsverksamhet (ram), ³	20 000	19 090	19 970	19 970			

Kommentar till anslagsredovisningen

1) Anslaget avslutat

2) Regleringsbrev 2016-12-20, anslaget 14:2:1
anslagspost 1. Tilldelade medel 627 330 tkr. Ingående
överföringsbelopp från 2016, 4 844 tkr varav 4 844 tkr
får disponeras.

Ändring av regleringsbrev 2017-08-24, anslaget 14:2:1
anslagspost 1. Tilldelade medel 626 830 tkr.
Utfallet uppgår till 101,0 procent av tilldelat anslag.

3) Regleringsbrev 2016-12-20, anslaget 14:2:1
ap.2. Tilldelade medel 111 587 tkr. Ingående
överföringsbelopp från 2016, 3 154 tkr, disponeras inte.

4) Regleringsbrev 2016-12-22, anslaget 14:2:5 ap.2.
Tilldelade medel 5 000 tkr.
Utestående åtagande finns för 2018 på 5 000 tkr och
har ingåtts med stöd av det bemyndigande som erhöles i
regleringsbrev daterat 2016-06-30 i vilket det finns ett
bemyndigande om 10 000 tkr för åren 2017 och 2018.

Finansiella villkor**Anslag 14.2:1, anslagspost 2**

Arbetsmiljöverket ska betala ut högst 110 087 tkr efter
rekvisition från de centrala arbetstagarorganisationerna
(LO, TCO och Saco) och Svenska Hamnarbetareförbundet
för den regionala skyddsombudsverksamheten.
Under året har 109 069 tkr utbetalats.

Arbetsmiljöverket ska betala ut högst 1 500 tkr efter
rekvisition från de centrala arbetstagarorganisationerna
(LO; TCO och Saco) för stöd till deras deltagande i
standardiseringsverksamheten. Under året har 1 174 tkr
utbetalats.

Anslag 14.2:5, anslagspost 2

Arbetsmiljöverket får använda anslaget för utgifter
för att finansiera forskning om arbetsliv. Medlen får
användas i enlighet med vad som närmare preciseras
i regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende
Arbetsmiljöverket.

Bemyndiganden**Anslag 14.2:1, anslagspost 2**

Arbetsmiljöverket får under år 2017 besluta om den
del av den regionala skyddsombudsverksamheten som
medför utgifter för år 2018.

Anslagskredit

Anslag 14:2:1, anslagspost 1, 18 325 tkr

Arbetsmiljöverket har inte överskridit tilldelat
anslagskredit

Tilläggsupplysningar och noter

1 Allmänt

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Maskinella avrundningar kan ge mindre differenser vid manuella summeringar.

2 Kommentarer till resultatredovisningen

Agresso: ekonomisystem. Brytdag 2018-01-05
Agresso: tidredovisning. Brytdag 2017-12-31
Agresso: lön. Brytdag 2017-12-31

3 Tillämpade redovisningsprinciper

3.1 Värdering av fordringar och skulder

Fordringarna har upptagits till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Beloppen redovisas som periodavgränsningsposter i de fall faktura eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag 2018-01-05 eller när fordrings- eller skuldbeloppet inte är exakt känt när bokslutet upprättas. Övriga händelser tas upp som fordringar respektive skulder.

3.2 Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningspost bokförs belopp som överstiger 10 tkr.

3.3 Värdering av anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

All anskaffning med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp redovisas som anläggningstillgång.

Anläggningstillgångar skrivs av linjärt över den bedömda ekonomiska livslängden. Avskrivningar påbörjas den månad då tillgången tagits i bruk i avsedd verksamhet.

Följande avskrivningstider tillämpas:

- mätinstrument, 7 år,
- byggnadsinventarier, 3-7 år,
- förbättringsutgifter på annans fastighet, 3-7 år,
- kontorsmöbler, 7 år,

- datorer och kringutrustning, 3-4 år,
- kontorsmaskiner, 4 år.

Immateriella anläggningstillgångar

Som immateriella anläggningstillgångar redovisas förvärvade licenser och rättigheter för dataprogram samt egenutvecklade IT-system om den beräknade livslängden överstiger tre år. För förvärvade licenser och rättigheter ska anskaffningsvärdet uppgå till minst ett halvt prisbasbelopp och för egenutvecklade IT-system ska utvecklingsutgifterna uppgå till minst 300 tkr.

Immateriella anläggningstillgångar skrivs av från och med den månad programvaran/systemet tas i bruk. Avskrivningstiden är fem år.

3.4 Varulager

Lager av informationsprodukter

Lagret av informationsprodukter har värderats enligt FIFO-principen.

Anskaffningsvärdet för artikelgruppen Regler (föreskrifter med mera.) har reducerats för inkurans enligt följande:

- regler äldre än tre år och med en omsättning mindre än 10 procent av lagersaldot avskrivs helt,
- regler äldre än tre år med inleverans under året och med en omsättning mindre än 5 procent av lagersaldot avskrivs helt.

Övriga regler tas upp till hela anskaffningsvärdet och övriga diverse produkter (pärmar med mera.) tas upp till hela anskaffningsvärdet.

Lager av personalvårdsartiklar

Lager med artiklar av personalvårdskaraktär har tagits upp till hela anskaffningsvärdet med avdrag för skadade enheter som helt har skrivits av.

3.5 Leasing

Arbetsmiljöverket leasar förmånsbilar till i huvudsak inspekterande personal inom inspektionsverksamheten. Sedan 2016 har

Arbetsmiljöverket ramavtal med Leaseplan AB och med Arento AB om leasing av förmånsbilar. Avtalen har klassificerats som operationell leasing.

Framtida leasingavgifter enligt avtalen uppgick vid utgången av 2017 till 14 777 tkr inklusive ej avdragsgill moms. Det är en ökning med 77 procent jämfört med föregående år och beror främst på att hela 89 nya kontrakt tecknats under året.

År	Framtida leasingavgifter 2017-12-31 tkr	Framtida leasingavgifter 2016-12-31 tkr
1	7 584	5 127
2-3	7 193	3 233

Källa: Leaseplan AB, Arento AB

4 Förändrade redovisningsprinciper

Inga förändrade redovisningsprinciper under 2017

5 Ekonomiskt mål för den avgiftsfinansierade verksamheten

För den särskilda informationsverksamheten gäller enligt regleringsbrevet att denna får finansieras med avgifter i lämplig omfattning med hänsyn till syftet med verksamheten.

6 Uppgifter om sjukfrånvaro enligt 7 kap 3§ förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Tabell över sjukfrånvaron finns under avsnittet Kompetensförsörjning

7 Uppgifter om ledande befattningshavare enligt 7 kap 2§ förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

I beloppen ingår ersättning (löner, arvoden samt skattepliktiga förmåner) till generaldirektören och ledamöterna i Arbetsmiljöverkets insynsråd utbetalda under 2017 samt uppgifter om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Ersättningar och andra uppdrag 2017	Belopp, kr
Erna Zelmin-Ekenhem, generaldirektör	1 354 406
Lena Abrahamsson Styrelseledamot i Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (FORTE)	3 000
Maria Albin	4 500
Pia Blank Thörnroos Ledamot Arbetsgivarverkets utlandsråd	3 000
Erik Andersson Ledamot Tullverkets insynsråd	3 000
Ismail Kamil	4 500
Raimo Pärssinen Styrelseledamot i Arbetarrörelsen Intressenter AB Ledamot Länsstyrelsen i Gävleborgs län insynsråd	4 500

Källa: Agresso

Noter (Belopp i tkr)

1	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2017	2016
	Avgiftsbelagd verksamhet		
	Offentligrättslig verksamhet		
	Övriga offentligrättsliga avgifter	6	3
	Uppdragsverksamhet		
	Avgiftsbelagd informationsverksamhet	7 065	8 468
	Övriga intäkter enligt 4§ Avgiftsförordningen	104	104
	Totalt Intäkter av avgifter och andra ersättningar	7 175	8 575
2	Intäkter av bidrag	2017	2016
	Bidrag från annan myndighet	3 795	583
	Övriga organisationer	508	496
	Summa	4 304	1 079
	Posten Bidrag från annan myndighet består främst av bidrag på 3 500 tkr från Kammarkollegiet för en informationskampanj kring föreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö. Posten består också av olika bidrag ubetalda av Arbetsförmedlingen. Posten övriga organisationer består av bidrag från norska staten avseende nordiska expertgruppen (NEG)		
3	Finansiella intäkter	2017	2016
	Ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret	0	31
	Räntintäkt på avistalån Riksgäldskontoret	164	171
	Övriga finansiella intäkter	11	6
	Summa	175	208
	Ränteintäkt på avistalån Riksgäldskontoret uppkommer till följd av Riksbankens negativa styrränta. Ränteintäkt på räntekonto RGK 2016 avser intäktsränta på återbetalt anslagssparande för 2015.		
4	Kostnader för personal	2017	2016
	Lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal.	-309 729	-291 497
	(Varav lönekostnader insynsråd och annan ej anställd personal)	-154	-291
	Lagstadgade arbetsgivaravgifter, utgifter	-98 129	-92 598
	Premier för avtalsförsäkringar med mera, utgifter	-43 909	-40 684
	Övriga personalkostnader	-35 143	-35 957
	Summa	-486 909	-460 735
5	Kostnader för lokaler	2017	2016
	Lokalhyror	-31 850	-31 267
	Övriga lokalkostnader	-4 978	-4 864
	Summa	-36 827	-36 131

Noter (Belopp i tkr)

6	Övriga driftkostnader	2017	2016
	Tjänster, utomstatliga	-50 672	-51 376
	Leasingavgifter	-10 114	-10 044
	Datatjänster	-14 623	-12 741
	Resekostnader	-7 691	-8 617
	Telefoni	-3 199	-3 195
	Tryckning av publikationer samt pappersvaror	-3 768	-3 664
	Övrigt	-17 648	-17 028
	Summa	-107 715	-106 664
7	Finansiella kostnader	2017	2016
	Ränta på räntekonto Riksgäldskontoret	-281	-295
	Kostnadsränta övriga inomstatliga utom Riksgäldskontoret	-15	-10
	Övriga finansiella kostnader	-39	-35
	Summa	-335	-340
	Räntekostnad på räntekonto i Riksgäldskontoret uppkommer till följd av Riksbankens negativa styrränta.		
8	Transfereringar	2017	2016
	Medel för regional skyddsombudsverksamhet	-110 243	-108 433
	Medel till forskning om arbetsliv	-5 000	-2 000
	Summa	-115 243	-110 433
9	Årets kapitalförändring	2017	2016
	Avgiftsfinansierad informationsverksamhet, årets resultat	-952	556
	Summa	-952	556

Noter (Belopp i tkr)

10	Immateriella anläggningstillgångar	2017	2016
	Balanserade utgifter för utveckling		
	IB anskaffningsvärde	32 717	30 929
	Årets anskaffningar	5 042	1 788
	Årets utrangeringar	-5 234	0
	UB anskaffningsvärde	32 526	32 717
	 IB ack avskrivningar	 -24 375	 -20 700
	Årets avskrivningar	-2 990	-3 675
	Årets utrangeringar	5 234	0
	UB ack avskrivningar	-22 132	-24 375
	 Bokfört värde	 10 394	 8 342
	 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	IB anskaffningsvärde	19 754	19 754
	Årets anskaffningar	612	0
	Årets utrangeringar	0	0
	UB anskaffningsvärde	20 366	19 754
	 IB ack avskrivningar	 -18 942	 -17 930
	Årets avskrivningar	-677	-1 012
	Årets utrangeringar	0	0
	UB ack avskrivningar	-19 619	-18 942
	 Bokfört värde	 746	 811

Noter (Belopp i tkr)

11	Materiella anläggningstillgångar	2017	2016
	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	IB anskaffningsvärde	17 167	13 356
	Årets anskaffningar	2 406	3 811
	Årets utrangeringar	-4 546	0
	UB anskaffningsvärde	15 027	17 167
	 IB ack avskrivningar	 -9 640	 -8 365
	Årets avskrivningar	-1 762	-1 275
	Årets utrangeringar	4 480	0
	UB ack avskrivningar	-6 922	-9 640
	 Bokfört värde	 8 104	 7 527
	 Maskiner, inventarier, installationer med mera		
	IB anskaffningsvärde	115 154	104 945
	Årets anskaffningar	3 207	10 209
	Årets utrangeringar	-50 324	0
	UB anskaffningsvärde	68 037	115 154
	 IB ack avskrivningar	 -98 259	 -89 319
	Årets avskrivningar	-7 603	-8 940
	Årets utrangeringar	50 268	0
	UB ack avskrivningar	-55 594	-98 259
	 Bokfört värde	 12 444	 16 895
	Under året har en genomgång av redovisade anläggningstillgångar gjorts. I samband med denna har stora bokföringsmässiga utrangeringar gjorts av anläggningstillgångar som inte längre används i verksamheten och har kasserats. Sammanlagt har anskaffningsvärden på 60 104 tkr och ackumulerade avskrivningarna på 59 982 tkr utrangerats. Det bokförda restvärdet uppgår därmed till 122 tkr.		
12	Varulager med mera	2017	2016
	Varulager	1 033	1 498
	Varulagret består av tryckta föreskrifter till försäljning.		
13	Kortfristiga fordringar	2017	2016
	Fordringar hos andra myndigheter	15 301	9 424
	Av fordringar på andra myndigheter utgör 15 252 tkr fordran på ingående mervärdesskatt. Denna fordran har ökat jämfört med 2016 då ingående moms för september till november rekvirerats först under 2018.		

Noter (Belopp i tkr)

14	Periodavgränsningposter	2017	2016
	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyror	9 063	8 303
	Datatjänster	3 764	3 260
	Förutbetalda leasingavgifter (förmånsbilar)	501	799
	Övriga förutbetalda kostnader	968	1 934
	Summa	14 296	14 297
	Upplupna bidragsintäkter		
	Inomstatliga	0	73
	Summa	0	73
	Övriga upplupna intäkter		
	Inomstatliga	65	0
	Summa	65	0
	Övriga upplupna inomstatliga intäkter består av en fordran på Elsäkerhetsverket för hyra av lokal vilken inte fakturerats före årsskiftet.		
15	Avräkning med statsverket	2017	2016
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	8 154	4 123
	Redovisat mot anslag	115 243	123 586
	Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande konto	-123 397	-119 555
	Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	8 154
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-4 844	-37 457
	Redovisat mot anslag	633 253	597 303
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-626 830	-585 824
	Återbetalning av anslagsmedel	0	21 134
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	1 579	-4 844
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	3 763	4 753
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-1 040	-989
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	2 723	3 763
	Summa	4 302	7 073

Noter (Belopp i tkr)

16	Behållning/kredit räntekonto i Riksgäldskontoret	2017	2016		
	Behållning på räntekonto i RGK	56 322	54 334		
	- varav kortsiktigt likviditetsbehov	67 390	60 482		
	Beviljad räntekontokredit för år 2017 är 60 000 tkr.				
17	Myndighetskapital				
		Bal. Kap Anslagsfin verks.	Bal. Kap avgiftsfin verks.	Kapitalförändring enligt RR	Summa
	Föregående års UB	0	137	556	693
	Rättelse/ändr. princip				
	A Ingående balans	0	137	556	693
	Föregående års kapitalförändring	0	556	-556	0
	Året kapitalförändring			-952	-952
	B Summa årets förändring	0	556	-1 508	-952
	C Utgående balans	0	693	-952	-259
18	Avsättningar	2017	2016		
	Pensioner				
	Ingående avsättning	6 608	5 989		
	Årets pensionskostnad	1 454	3 046		
	Årets pensionsutbetalningar	-2 772	-2 427		
	Utgående avsättning för pensioner	5 290	6 608		
	Övriga avsättningar				
	Lokala omställningsmedel	6 258	5 317		
	Avsättning till följd av omorganisation samt personalförändringar	0	272		
	Summa övriga avsättningar	6 258	5 589		
19	Lån i Riksgäldskontoret	2017	2016		
	Ingående skuld	34 294	30 219		
	Lån upptagna under året	10 237	18 988		
	Årets amorteringar	-13 732	-14 913		
	Summa Lån i Riksgäldskontoret	30 799	34 294		
	Beviljad låneram	58 000	58 000		
20	Övriga kortfristiga skulder	2017	2016		
	Personalens källskatt	8 393	7 592		
	Övriga kortfristiga skulder	0	1		
	Summa	8 393	7 593		

Noter (Belopp i tkr)

21	Periodavgränsningsposter	2017	2016
	Upplupna kostnader		
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	31 903	30 313
	Upplupna löner inklusive sociala avgifter	1 919	1 422
	Övriga upplupna kostnader	1 359	1 371
	Summa	35 182	33 106
	Oförbrukade bidrag		
	Inomstatliga bidrag	5	5
	Utomstatliga bidrag	550	0
	Summa	555	5
	Övriga förutbetalda intäkter		
	Prenumerationsavgifter	55	15
	Summa	55	15
	Totalt periodiseringsposter	35 791	33 126
	Oförbrukade utomstatliga bidrag på 550 tkr består av bidrag från EU till ett nordiskt samarbetsprojekt kring odeklarerat arbete (UDWP)		

Beslutsmening**Årsredovisning för Arbetsmiljöverket**

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm 2018-02-21

Erna Zelmin-Ekenhem

Generaldirektör

Här finns Arbetsmiljöverket

Vår organisation 2017

av.se

Vår vision: Alla vill och kan skapa en bra arbetsmiljö

ARBETSMILJÖ
VERKET